

Haiba, Riispere
ja Laagri
kultuurimajad
ning Saue
huvikeskus ühise
juhtimise alla
lk 6



Lehetu noorik
täidab oma unistuse
kohvikust ja avab
selle Turbas
lk 7



Noorkotkas Nissist
toob presidendi
võidutule koduvalda
jaanilõkete
süütamiseks
lk 11



Saue Valdus

NR 11 (59) JUUNI 2020



KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Koolilõpuaktused toimuvad siiski, ka koroonakevadel

Koolid on saanud sel kevadel korraliku ellujäämiskursuse. Viimane spurt on veel jäänud – lõpuaktused, mis maikuu viimastel päevadel saadud informatsiooni kohaselt õnneks ikkagi toimuda saavad. Tõsi, piirangutega ja ilmselt kerge desovahendi lõhnaga.



Fotod: Anne-Ly Sumre

Aktuste ajad: *

Laagri koolis küsiti lõpetajate arvamust, kuidas lõpuaktusi koroonapiirangute ajal korraldada. Välja pakuti videoaktust (kõik on kodus, vaatavad kõnesid ja tunnustamisi ning siis käiakse hiljem eri aegadel koolimajas paberite järel). Pakuti ka n-ö poolvideoaktust, et õpilased oleks ühel ajal oma klassiga koos, aga klassid oleksid eri ruumides. Video vahendusel peetaks klassi ees kõned, tunnustataks parimaid jms, klassijuhataja annaks samal ajal kätte lõputunnistused.

„Kuna tegemist on väga vahvate noortega ja ägeda lennuga, siis direktori ettepanek oleks, et kõik jäävad istuma ja lõpetamine toimuks aasta pärast nagu muiste,“ viskab Toomas Artma nalja.

Lõpuks jäi sõelale kõige rohkem hääli saanud mõte, et Laagri kooli 12. lennu lõpetamine toimub 10. juunil.

Aktust pildistatakse, lisaks kasutab kool videotehnikat, et lõpetamist huvilistele interneti vahendusel üle kanda, hiljem saab seda videosalvestisena vaadata.

Sel aastal ei järgne lõpetamisele banketti, ühispildistamist ega muud tavapäras.

Sugulased ja sõbrad ei tohi lõpetajaid kooli ümbruses õnnitleda. „Soovime hoida koolis ja kooli ümbruses korraga võimalikult vähe inimesi. Kool palub tungivalt arvestada riigis kehtivate reeglitega, seega pole lubatud ka peale aktust toimuvad klassi või lennu ühised koosviibimised,“ ütleb Artma.

PÕHIKOOLIDE LÕPUAKTUSED

10. juunil **Laagri kool**. Kõik 3 klassi korraga kell 12.

11. juunil **Ääsmäe kool** kell 17

13. juunil **Nissi põhikool** (kell 13.13) ja **Turba kool** (kell 16.00)

17. juunil **Ruila põhikool** kell 17.00

17. juunil **Saue gümnaasium**

• 9.a kell 12.00, 9.b kell 14.00, 9.c ja 9.d kell 16.00

GÜMNAASIUMI LÕPUAKTUS

18. juuni kell 15.00 **Saue gümnaasium**

* 1. juuni seisuga

Saue gümnaasiumi abiturientid eesti keele eksami eel

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Lisaks viimase semestri distantsõppe stressile on lõpuklasside noori heidutanud veel ka teadmatus koolilõpetamise rituaalsete maamerkide – eksamite ja aktuste – toimumise kohta.

Pingutan siis matemaatika õppimisega või mitte? Ostan lõpukleidi? Ei osta? Kas ma ei näegi enam oma klassikaaslast? Läksimegi lihtsalt 13. märtsil laiali ja ongi kõik? Tõenäoliselt võisid sellised küsimused lõpuklasside noorte peas tiirelda küll.

Eksamitega on nüüd selge Eesti keele ja matemaatika eksamid toimusid ainult 12. klassidele ja needki olid vabatahtlikud. Isegi kui noor eksamitegemisest loobus, saab ta tunnistuse ikkagi. Saue gümnaasiumis tegid kõik 38 noort inimest valiku eksamid sooritada, keegi ei pudenud maha. „Meie noored on väga mõistlikud ja headele tulemustele orienteeritud,“ nendib kooli õppejuht Karmi Rumm.

Peale eriolukorra lõppu käidi pool maikuu usinasti konsultatsioonides, klassid olid pooleks jagatud, et korraga tudeeriks ruumis vaid kümmekond õpilast. Klassiruumid on Saue koolis õnneks suured, joonlauaga

mõõtma ei pidanud ja kümnendel grupid mahtusid kenasti ära.

Rummi sõnul konsultatsioonidest ei puudunud ja asja võeti väga tõsiselt, eksamite tulemused lähevad ju ülikooli sisse astudes arvesse. „Eks paljud muutuvad ka selle pärast, et tulemused võivad olla kehvemad. 2,5 kuud iseseisvat õpet ei ole ju ikkagi päris see, mis tavaolukorras. Ettevalmistus võib olla lünklikum, eriti matemaatikas,“ pelgab õppejuhtki, et tulemused ei pruugi olla võrreldavad eelmiste aastatega. Samas on võimalik riigieksamid sügisel kas järgi või uuesti teha, kui tulemusega rahul ei ole.

Juhendi järgi

Eksamite korraldamiseks sai kool 3-leheküljelise juhendi. Desovahendid uste juurde, eksamiruumid haigustatavateks eraldi lauad, eksamimaterjalide hoiustamiseks eraldi lauad, vahepausil desinfitseeritakse laudu, haigussümptomitega noored saadetakse koju...

„Meil toimusid eksamid aulas ja võimlas. Riik saatis koos eksamimaterjaliga kaasa ka kummikindad ja maskid, noored said neid kasutada. Eksamipaberit ei tohtinud komisjon otse kätte anda, vaid tuli asetada eraldi lauale. Tegemist oli muidugi, aga ohutus eelkõige,“ ütleb Rumm.

Kool andis eksamitegija-

tele õigekeelsussõnaraamatu, pudeli vett ja tahvli šokolaadi. Kuidas muidu üle elada see 6 tundi, mis näiteks eesti keele eksamiks aega oli. Eks ise võeti ka näkitsemist kaasa – müslibatoone, veel šokolaadi, pähklisegusid. „Ma olen ikka õelnud, et väga krõbisevat ja väga tugeva lõhnaga toitu vast ei maksaks. Küüslauguleibu näiteks,“ naerab Rumm.

Üheksandikud pääsesid eksamitest

Samas peavad ju nemadki pingutama, et õpinguid gümnaasiumis jätkata. Aga kuna Tallinna eliitkoolides on nagnunii eraldi sisseastumiskatsed, siis sellest suurt

lugu ei ole. Saue koolis pole gümnaasiumisse astumiseks katseid olnud, vaadatakse õpitulemusi. Sel aastal on soovijaid ootamatult palju.

„Me näiteks ei oodanud nii palju Nõmme poolt soovivaaldu. Oma motivatsioonikirjades nimetati näiteks, et paeluvaks on võimalus lõpetada riigigümnaasiumis. Need, kes alustavad meil sügisel 10. klassis, lähevad kõik lõpuklassis üle Laagri riigigümnaasiumisse,“ selgitab Rumm. Pea pooled Saue gümnaasiumiosasse soovivad on läbi viielised, konkurss on üsna tugev.

JÄTKUB LK 3

Miks need pakendikonteinerid ikkagi alatasa üle ajavad?

Jeerum, jälle jäätmed! Juba mitmes järjestikuses vallalehes tuleb prügi teemal sõna võtta. Sedakorda on fookuses avalikud pakendikonteinerid. Üks lõputa lugu tühjendamata jäätmeanumatest, visuaalsest reostusest, vahel sekka ka süüdistused, et ametnikud on laisad. Aga... selgub, et avalike jäätmekonteinerite puhul on valla käed lühikesed. Teenust tellib taaskasutusorganisatsioonidelt hoopis riik.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Vallamaja kaks keskkonnaspetsialisti Birgit ja Marika lähevad silmnähtavalt kirglikuks, kui neile läheneda avalike jäätmekonteinerite temaga. Jah, nad saavad vähemalt korra päevas erinevatest kanalitest teada, et kuskil on jälle mingi jäätmejaam. Neil on arvutis kümnete kaupa pilte tühjendamata konteineritest või seikadest, kust pakendikonteinerist tuleb välja noppida mähkmeid. Või saiake. Või mänguasju.

Riik on tellinud teenuse tootjavastutusorganisatsioonidelt

See ei ole mingi eksklusiivne Saue valla probleem. Naabrid Nõmmel on hädas ja samuti teised omavalitsused. Kirutakse linna ja valda, et kui need konteinerid pandud on, siis võiks ametnikud neid ka tühjendada.

„Inimesed ei saa aru, et avalike konteinerite paigaldamise ja tühjemisega ei tegele omavalitsus. Keskkonnaministeerium on sõlminud lepingud taaskasutusorganisatsioonidega ja pannud neile kohustuse tagada jäätmete kogumine vastavalt jäätme- ja pakendiseadusele,“ kirjeldab Birgit. Saue vallas toimetas kolm mittetulundusühingut: OÜ Eesti Pakendiringlus (EPR), MTÖ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO) ja OÜ Tootjavastutusorganisatsioon (TVO).

Võimekus nigel

Birgiti sõnul saab omavalitsus teha nendega küll koostööd, kui sunnimehhanismid puuduvad. „Kui mina annan teada, et tahaks tihedamat tühjemist või lisakonteinerit, siis on vastuseks kas vaikus või et pole võimalik,“ kirjeldab Marika koostöökogemust. Mõni ütleb kohe otse, et masin läks katki, millal korda saab, ei tea. Ainus, kes siiski teenust enam-vähem pakkuda suudab, on TVO, sest nemad teevad koostööd Saue valla

korraldatud jäätmeveo hanke võitnud Ragn-Sellsiga.

Märtsis viis keskkonnainspeksioon Saue vallas läbi järelevalve ja kogutud info kohaselt oli üle Saue valla puudu 52 (!!!) konteinerit. „ETO-le ja EPR-ile määrati ka sunniraha, aga see ei ole tänaseks veel olukorda parandanud,“ ütleb Birgit.

See, et on kolm eri teenusepakkujat, teeb muidugi töö keerukamaks. „Oleks lihtsam küll, kui riik jagaks selle kuidagi maakondade või omavalitsuste kaupa ühele teenusepakkujale,“ leiab Birgit. Kui kuskilt tuleb teade jäätmelaga kohta, siis kõigepealt aetakse näpuga järge, kes sealkandis teenust pakub.

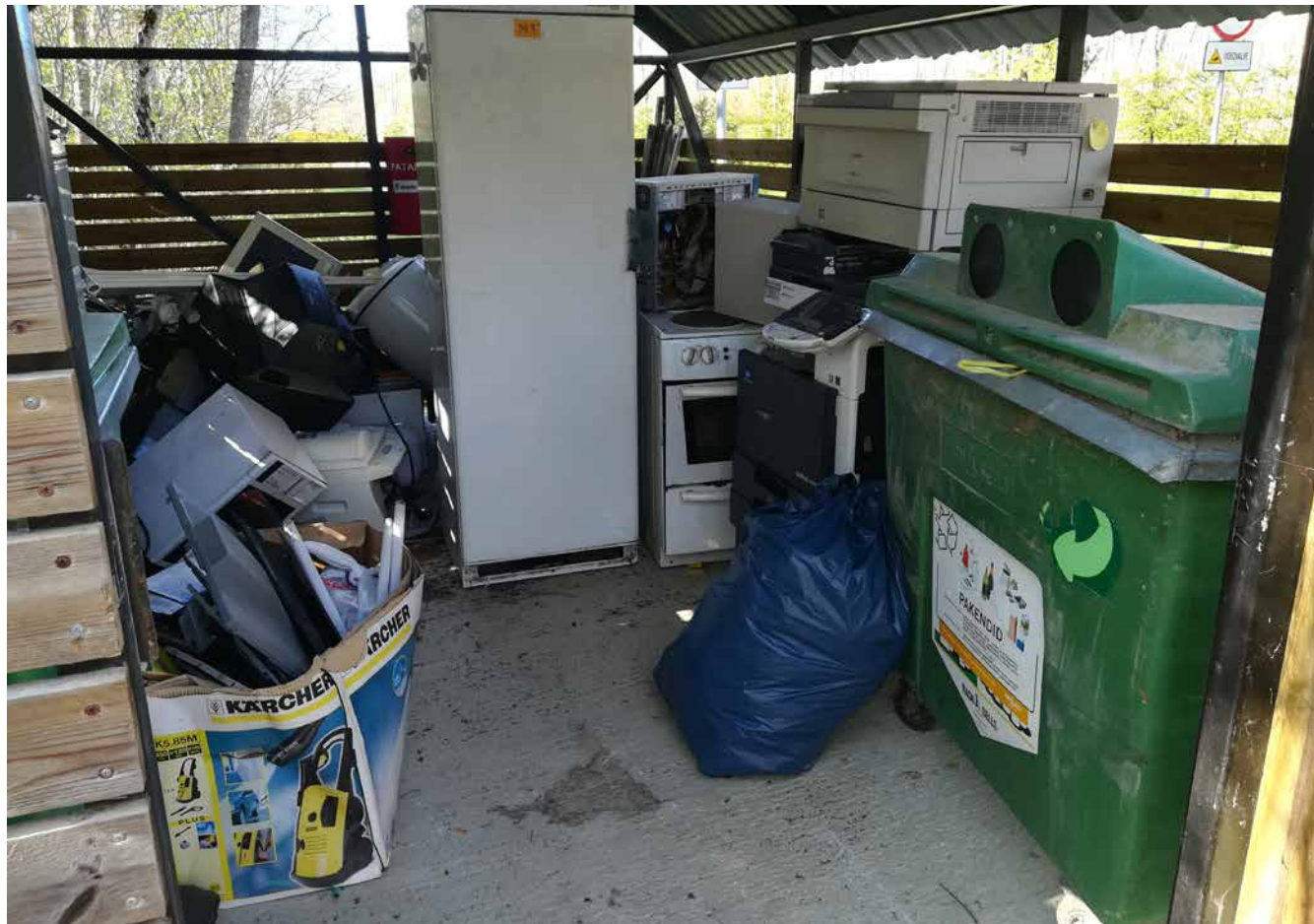
Võetakse ühendust, heal juhul saadakse millalgi vastus ja siis võibolla millalgi saadetakse tühjemisauto. Sellepärast võibki olla teatamise ja likvideerimise vahel päevi ja päevi. Aga vallakodanik on juba pahane selle aja peale, sest talle tundub, vallaametnik ei tee midagi.

„Ausõna, mina ei saa hüpata kiirreageerijana prügiauto rooli ja teha pool tundi peale teate saamist platsi puhtaks,“ konstateerib Birgit nukralt. Olukord on selline, et mõnes kohas tuleks konteinerid tühjendada üle kahe päeva, aga tegelikult teeb teenusepakkuja seda kord nädalas. Laagris Kuuse tänava konteinerid on üks selline näide ja midagi nagu teha ei saagi.

Palun kaeba ministeeriumisse

Kõikide teenusepakkujate konteinerid on erinevad, on puhtamaid, on koledamaid, aga näiteks üks teenusepakkuja on olnud kaval ja pannud pakendikonteineriks endise klaastara mahuti ümmarguse pisikese avaga. „Muidugi inimesed pahan-davad, kuidas seal peaks midagi sisse mahtuma,“ ütleb Marika.

Ja nii tekibki justkui sur-nud ring. Konteiner täitub kiiresti, iga järgmine inime-ne, kelle jäätmed enam ei mahu, poetab selle kenasti



Ei teagi, millisest muinasjutust peab tulema, et kõik see elektroonikakraam kuidagi pakendite alla liigituks



Keskkonnaspetsialist Marika teeb koos kolleegi Heikiga pea igal nädalal reide metsaalustesse prügikohtadesse

konteineri kõrvale. Selle kõrvale tekib teine, kolmas ja kolmeteistkümmes kotike, sest kus on, sinna tuleb ju juurde. Siis tuleb tuul või ka-jakas ja pakendid kanduvad ümbruskonnas laiali. Kodanik teatab, ametnik helistab, teenusepakkuja ütleb, et pole võimalik...

„Mul ei ole inimestele head vastust anda, see tõesti ei ole minu tegemata töö, aga paraku on vallas käed lühikesed. Mind ähvardatakse, et minnakse kaevatakse ministeeriumisse. Ma ütlen selle peale siiralt, et jah, palun tehke seda, akki siis hak-kavad asjad liikuma,“ sõnab Birgit.

Massiliselt ka väärkasutust

Tühjendamissagedus on üks

teema, teine, millega keskkonnaspetsialistid kokku puutuvad, on kas pahatahtlik või teadmatuses tulenev konteinerite väärkasutus, seda tuleb ette rohkem just valla lõunapoolsetes kohtades. Vaadatakse, et on konteiner ja viiakse sinna kõike: ehitusjäätmeid, vanu tele-reid, autorehve, lapsevank-reid...

„Näiteks siinsamas Laagris toovad Iltre tänava uute majade ehitajad südame-rahuga oma prügi avalike konteinerite juurde,“ toob Birgit näite. Tuula pakendi-konteineritega jäätmemaja oli hiljuti täis topitud vanu boilerid, mikrolaineahjusid, pliite, kuvareid ja arvuteid. Birgit võttis viimastest ühe näppu ja läks vallamaja iti-meeste juurde, et omanikku



Konteinerite väärkasutus Kuuse tänaval. Konteineris ja selle ümbruses on enamasti olmeprügi. Ja sellisel juhul jätab tootjavastutusorganisatsioon pakendikonteineri tühjemamata

leida. „No kas see on normaalne siis?“ küsib naine. Samas tõdeb ta, et ilmselt on siiski parem, kui prügi on konteinerite juures kui metsa all. Koroonakevad tõi välja väga palju uusi metsaalused lagakohti – inimesed käisid ilmselt metsades tavapärasest enam jalutamas.

„Ma ei saa aru, kuidas inimesed ei mõista, et see on ju nende oma raha, mis selle likvideerimiseks läheb. Seesama ühine vallarahaga, mille eest võiks midagi mõistlikku teha. Panna kuskile tee äärde valgusti või parandada tees auk,“ imestab Marika inimeste lühinägelikkusest.

Talle tundub, et kui enamus inimesi sõidab autoga, kas siis on raske see juba nagunii masinasse pandud praht viia mõned kilomeet-

rid kaugemale jäätmejaama või –punkti. Selle asemel poetatakse metsa. „Täiesti arusaamatu,“ kehitab naine õlgu.

„Ja tegelikult,“ hüüatab Birgit vestluse lõpuks, „ärge tarbige nii palju! Tõesti. See on meeletu. Need viie kile sisse ja plastikalusele pa-kitud hakklihad ja lõputud Hiinast tulevad pakid. Poleks mingit prügijama, kui me ei tarbiks nii palju,“ loo-dab Birgit, et 25 aasta pärast pole vaja ühtegi avalikku konteinerit. Lihtsalt sinna pole midagi panna.

Teema jätkub juulikuu esimeses vallalehes, kus palume teemat kommenteerida tootjavastutusorganisatsioonidel ja ministeeriumil.

Alanud on Saue valla arengukava ja eelarvestrateegia uuendamisprotsess

Maikuus algas Saue valla arengukava ja eelarvestrateegia uuendamisprotsess. Nimelt peab kõigil kohalikel omavalitsustel olema vähemalt neli aastat ettevaatav arengukava ja eelarvestrateegia, mistõttu tuleb kehtivat arengukava ja eelarvestrateegiat uuendada.

INDREK EENSAAR
arendusosakonna juhataja

Arengukava ja sellega seotud eelarvestrateegia laiaulatuslikum uuendamine toimub enamasti nelja-aastase tsükliga pärast kohalikke valimisi. Nii ongi sellel aastal tegemist pigem kehtivate kavade ajakohastamisega. Paljud suured objektid on valmis saanud, samas on elu toonud juurde uusi vajadusi ning need on lisatud arengukavasse ja eelarvestrateegiasse.

Viimase aasta jooksul valminud suuremate objektide arv on suur. Valminud on uus Saue spordikeskus, Saue linna esmasandide tervisekeskus, Laagri munitsipaalalamu, Laagri kooli ja Veskitammi lasteaia Möldre õppehoone. Raudtee on jõudnud Turbasse,

valminud on Turba kooli staadion. Lähiajal valmib Haiba rahvamaja, Riisipere kultuuri-keskuse rajamine on veel töös, samuti ka Turba munitsipaalalamu ehitamine.

Uue suurema objektina on arengukavasse lisandunud Saue gümnaasiumi juurdeehituse rajamine ja olemasoleva hoone rekonstrueerimine. Juurdeehitus on kavas valmis saada 2022. aastaks. Olemasoleva hoone rekonstrueerimine jääb tõenäoliselt kaugemas aega. Tegelik investeeringu toimumise aeg on paljuki seotud majanduse olukorraga.

Arengukava ja eelarvestrateegia näol on tegemist valla elus peaaegu kõige tähtsamate dokumentidega, mis määravad sihi, kuhu omavalitsus lähiaastatel sammud seab, seega on kõik oodatud Saue valla kodu-



Foto: Saue gümnaasium FB leht

Uue suurema objektina on arengukavasse lisandunud Saue gümnaasiumi juurdeehituse rajamine ja olemasoleva hoone rekonstrueerimine. Juurdeehitus on kavas valmis saada 2022. aastaks. Olemasoleva hoone rekonstrueerimine jääb tõenäoliselt kaugemas aega. Tegelik investeeringu toimumise aeg on paljuki seotud majanduse olukorraga.

lehel dokumentidega tutvuma ja oma arvamust avaldama.

Arengukava ja eelarvestrateegia menetlemise ajakava Maikuu volikogu istungil toimus arengukava ja eelarvestrateegia esimene lugemine ning valla arengut kavandavad dokumendid otsustati avalikustada. Arengukava ja eelarvestrateegia avalikustamine toimub 1.–19. juunini, kui arengukava ja eelarvestrateegia tehakse kõigile kättesaadavaks Saue valla veebilehel www.sauvald.ee, sealt leiab ka juhised, kuhu ja kuidas

oma arvamusi ja ettepanekuid esitada.

Kõikidele, kes soovivad oma arvamuse välja öelda ja teha muudatusettepanekuid, on punaseks jooneks 19. juuni kell 17.00 – selleks ajaks ootab Saue vallavalitsus arengukava ja eelarvestrateegia muudatusettepanekuid.

Juuni lõpuks on plaanis muudatusettepanekud läbi töötada ning kava kohaselt suunatakse arengukava ja eelarvestrateegia teisele lugemisele augustis.



Saue valla ametlikud teated

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE

Saue Vallavalitsus algatas 20.05.2020. aasta korraldusega **Alliku külas Kotka tee 5** (72701:001:0778, suurusega 5.63 ha, maatulundusmaa 100%) kinnistul detailplaneeringu koostamise ja jättis sama korraldusega keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata. Kotka tee 5 asub Instituudi tee, Veskimõldre 2 elamurajooni, Kotka tee ja Kotka elamurajooni vahelisele maa-alal. Naaberkinnistul (Kotka tee 7) paikneb olemasolev ühekorralise tootmisloone. Läänepoolt piirneb Saueaugu tänavaga, kuhu on püstitatud üksikelamud ja ridaalamud. Ida poolt piirneb maa-alaga (Vanamänniku kinnistu), kuhu kavandatakse uue ärikeskuse rajamist ning lõuna poolt Veskimõldre 2 elamurajooniga. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on jagada Kotka tee 5 kinnistu 15-ks elamu-, äri- sotsiaal- ja transpordimaa sihtotstarbega kruntideks ning määrata ehitusõigus üksikelamute, ridaalamute ja ärihoonete püstitamiseks. Kokku moodustatakse 9 elamukrunti, millest 6 üksikelamukrunti kavandatakse üksikelamute püstitamiseks ning 3 elamukrunti on kavandatud ridaalamute püstitamiseks. Lisaks kavandatakse 2 ärimaa krunti ärihoonete püstitamiseks. Ühele ärimaa krundile (Kotka tee) poolsele maa-alale rajatakse ka avalikusele suunatud autoparkla. Lisaks planeeritakse kolm transpordimaa krunti. Vanamänniku ja Kotka tee 5 kinnistute ning planeeritavate uute elamualade vahelisele maa-alale kavandatakse ca 40 m laiune puhverala, mille tarbeks moodustatakse sotsiaal- maa sihtotstarbega (üldkasutatav maa 100%) krunt. Vanamänniku ja Kotka tee 5 kinnistute vahelisele maa-alale rajatakse müravall koos haljastusega. Saueaugu tee äärde rajatakse asfaltbetoonkatttega kõnnitee (katte laius 3,0 m) koos tänavavalgustusega. Ühtlasi määratakse detailplaneeringus üldised maakasutustingimused ning heakorras- tuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkude varustamise põhimõtteline lahendus. Planeeritava maa-ala suuruseks on ca 6,0 ha. Juurdepääsud planeeringualale lahendatakse Kotka teelt mööda Saueaugu teed ning perspektiivis on võimalik tagada juurdepääs Juuliku-Tabasalu maantee ringristmikult.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega ja eskiisettepanekuga on võimalik tutvuda Saue valla veebilehel: <https://sauvald.ee/algatatud-detailplaneeringud-2020>

Lähemat informatsiooni saab planeeringute peaspetsialistilt Maili Metsaotsalt 654 1157, maili.metsaots@sauvald.ee

Koolilõpuaktused toimuvad siiski, ka koroonakevadel (algus lk 1)

Aktused toimuvad

Mingil kevadisel hetkel öeldi, et ei tule sel suvel mingeid lõpuaktusi. Vahetklassides neid ei tulegi. Kui lõpetasid sel kevadel kolmanda või kümnenda, siis aktust ei ole, tunnistus tuleb elektroonselt. Üheksandikud ja gümnaasiumilõpetajad saavad ikka oma sündmuse, küll mõõnduste ja piirangutega.

Ei ole käsikäes saali sisenumist, ikka hanereas ja kaks meetrit vahet. Ei kuulata kõnesid ja tervitusi klassiõde küünarnuki toetust tundes, vaid üksi oma toolil. Ema ei saa vaadata saaliservas heldinud näoga ja sõbrad ei kogune koolihoovi lilledega ootama. Kaheteistkümnendikud saavad vähemalt kahe klassiga korraga aktusele koguneda, üheksandad klassid peavad eraldi toimetama.

Õppejuht kinnitab, et aktuse teised elemendid on ikka olemas – kõned, tunnustamised, tervitused, eeskava. Jah, võibolla mõni kõne tuleb video vahendusel, vanemad ja sugulased



Šokolaad ja vesi olid populaarsed eksamiaegsed turgutusvahendid. Pudel vett ja tahvel magusat anti noortele ka kooli poolt

saavad sündmust vaadata interneti kaudu ning kallistused-käepigistused jäävad kahjuks ära. Aga koolilõputseremoonia, mis saadab noored sümboolselt uude eluetappi, saab ikka peetud. „Praegu on jah selline teadmine. Aga võibolla jõuab tulla uus info, et võib ikka siseruumide üritustel olla näiteks 200 inimest,

siis korraldame asja ümber. Oleme paindlikud,“ lubab Rumm. Samamoodi on paindlikud näiteks fotograafid, kes on pakkunud välja võimaluse, et pildistavad lõpetajad ükshaaval üles ja pärast kleeбивad ühele pildile kokku. Lõpupilt on tulevikus oluline väärtus ja seda ei peaks ka koroonakevad nurjama.

Ise tuleb sündmus tähtsaks teha

Saue gümnaasiumi kaheteistkümnendikud Gethe Maria Eljas ja Maria Kristina Eerme nendivad, et igasugu piirangute kiuste tuleb koolilõpetamine enda jaoks tähtsaks teha. „See on ikkagi oluline sündmus,“ leiab Gethe Maria.

Koroonatagi tajuvad noored seda kevadet segadusseajava ajana. Täpselt ju ei tea, mis edasi saab, nüüd hakkab päris elu peale, tuleviku mõttes tuleb suuri otsuseid teha. Ja möödunud kuud olid rasked, distantsõpe harjumatu ja sotsiaalsest suhtlemisest jäi ka puudu. „Üritasime väiksemates gruppides läbi interneti koos õppida ja üksteist motiveerida,“ ütleb Gethe Maria.

Kooli tagasi tulemise võimaluse üle rõõmustati siiralt. Eksamite toimumise üle ka. „Mul on küll hea meel, et need toimuvad. Minu erialal – tahan minna Tartu ülikooli füsioterapiat õppima – just riigieksamite tulemused loevadki. Pigem teha need ikka oma koolis ära, kui see, et ülikoolis teeks täitsa omad sisseastumiskatsed,“ nendib Maria Kristina.

Gethe Maria on sihiku seadnud kas Balti Filmi- ja Meediakooli või siis Muusika- ja Teatriakadeemiasse, aga tulevikuplaanidest hoolimata teeb teda kriisiaeg kurvaks. Tutipidu ja lõpureis jäid ära, aktus on külalisteta. Nad mäletavad elu lõpuni, et nemad olid see „koroonakevade lend“.

„Ja kui see veel sügisel jätkub, siis ei saa ju normaalselt ülikooli ka alustada,“ mõtleb Maria

Kristina ettepoole.

Gethe kavatses minna Londonisse oma lõpukleit ostma. Loomulikult jäi see sõit ära ja kleiti pole tal siiani. „Aga kolm nädalat on veel aega ja küll jõuab,“ on ta optimistlik. Maria Kristina lõpukleit juba valmib õmbleja juures.

Mõlemad loodavad, et ühel hetkel saab mingil moel ikka koos klassikaaslastega ühe lõpupeo ära pidada. Lähedavad ju kõik mööda maailma laiali. „Kolm aastat oleme suurt tööd teinud, tahaks tähistada seda, tahaks kasvõi ilusti hüvasti jätta,“ ütleb Gethe Maria.



Sellised hõbedast meenemündid kingib Saue valla kõikidele oma abiturientidele

Laagri perearst Triinu-Mari Ots: „Laste unehäireid rahustitega ei ravi“

Unehäiretega võib kimpus olla isegi neljandik väikes- test patsientidest. Mõned unehäired leevenduvad päe- varežiimi ümber- korraldamisega, mõned nõuavad siiski ka spetsialisti sekkumist.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee



Foto: Pexels

Kõik nutividinad panevadaju pingesse, see on suuresti põhjuseks, miks lapse uni rahutu on

Ega lapsevanem tavaliselt oma lapse tervise- semuret niimoodi sõ- nastada ei oskagi, tihti jõuab perearst unehäirele jälile hoopis kaude. Kui täiskas- vanute unehäired on tavaliselt seotud uinumiskustega, siis lastel on sümptomite hulk palju kirevam.

„Kurdetakse näiteks pideva väsimustunde üle. Muidugi teeme ka vajalikud uuringud, aga vestluse käigus selgub, et laps ei saa piisavalt ööund – kas ärkab liiga vara, magab rahutult, ei suuda üksinda uinuda,“ toob perearst Triinu-Mari Ots näiteid.

Unehäirete alla lähevad ka öine voodisse pissimine, unenutt, kus laps läbi une nutab, aga äratada teda ei saa, ärkamiseks peab ta näiteks püsti tõstma ja öue viima. Ka liigvarane tõusmine, rahutud jalad ja oskamatus üksi magama jääda liigituvad unehäirete alla.

Unehäired võivad olla seotud ka anatoomiaga, näiteks ninaneelumandli suurenemisest tingitud nors-

kamine ja hingamispausid, mis panevad unes siplema. Lapse und võivad mõjutada elusündmused – koduvahe- tus, lasteaeda minek, konflikt sõbraga. Kõik nutividinad panevadaju pingesse, see on suuresti põhjuseks, miks lapse uni rahutu on.

Unehügieen on oluline

„Erinevaid probleeme on piisavalt, seetõttu on väga oluline teadlikkuse tõstmine, vanemad peaksid mõistma, et lapse unehügieen on väga oluline. Ja lapseas on emal või isal veel võimalik mõjutada, seada piire, teismeeas enam väga mitte,“ ütleb Ots.

Ots rõhutab, et vaimse tervise hügieeni (kuhu kuulub ka uni) teema peaks olema sama oluline kui kehalise hügieeni oma. Nii- samuti nagu on normaalne pesta hambaid, on normaalne tagada nii endale kui lastele piisavalt und. Aju- teadlane Jaan Aru on und nimetanud kõige odavama ravimiks. „Mul on hea meel, et on suurenenud laste

profülaktiliste läbivaatuste hulk, nüüd on ka 5-aastastel lastel kohustuslik visiit, unehügieen on just selle vanuse teema,“ nendib perearst.

Abi spetsialistilt, aga ka päevarežiimi ümberkorraldamisest

Mõned unehäired nõuavad spetsialisti sekkumist, olgu selleks kas nina-kurgu-kõr- vaarst (anatoomilised põhjused), psühhiaater (selgitab, kas unehäire on põhjustatud mõnest traumaatilise- st sündmusest), neuroloog (välistab neuroloogilised patoloogiad) või müofunktsionaalne terapeut (tegeleb näo- ja suupiirkonna lihaste talitluse häiretega).

„See viimane on tingitud valdavalt sellest, et lastele antakse isegi kuni 5-aastani pehmet ja püreestatud toitu ning mälumislisid ei arene. 20 aastat tagasi sellist teemat ei olnud, see on nüüd- saja probleem, kui lapsed lutsutavad neid poepürepakke,“ selgitab Ots.

Enamasti saab lapse unehäire leevendust, kui päeva-

režiim ümber korraldada. Kui laps vaatab poole ööni nutiseadmest filme või mängib, siis ei saagi rahulikult uinuda ega magada. Ots toonitab, et siin tuleb ka vana- matel oma rutiin üle vaadata, sest suur osa täiskas- vanuidki sisustab ju õhtuid telefonis.

„Selle asemel tuleb luua rutiinid, kus kindlatel kella- aegadel loetakse lapsele unejuttu ja siis magama, arvestusega, et väikelaps vajab vähemalt 10 tundi und,“ soovib Ots, tõdedes, et sedasorti muutust on raske sisse viia. „Palju lihtsam on ju küsida, et andke tablett ja tehke mu laps korda, aga lapsele ju Xanaxit ei anna,“ nendib perearst.

Tal oleks väga hea meel, kui laste uneskuse rajamise plaan tõesti realiseeruks, et oleks teenus, kus lapse uneprobleemidega tegelevad mitu erialarsti ja see oleks ka kättesaadav. Hetkel on Hea Une Keskus ainus koht, kus sellega tegeletakse, ning seal on vastuvõtt tasuta.

Lapse unehäiretele viitavad sümptomid:

- norskamine, raske hingamine, nohisemine;
- hingamispausid;
- rahutu uni;
- unes siplemine;
- unes rääkimine;
- unes kõndimine;
- uinumiskraskused;
- liiga varajane ärkamine;
- muretsemine une pärast;
- voodimärgamine;
- keskendumishäired;
- püsimatus;
- päevane liigne unisus ja väsimus;
- peavalu;
- tõusnud ärrituvus.

Tallinna Lastehaigla Toetusfond

Halva une nägu

Unehäired võivad rikkuda lapse elu. Kingi head und ja toeta Eesti esimese laste uneskuse loomist.

Sõlmi püsiannetus:
toetusfond.ee

Uneuuringute läbiviimiseks soetatakse keskusele spetsiaalne polüsomnograafia seade koos vastava tarkvaraga, mis võimaldab tõhusalt diagnoosida raskeid ja mõnikord lausa ohtlikke unehäireid, nagu näiteks narkolepsia ja obstruktiivne uneapnoe. Polüsomnograafia uuringul salvestatakse lapse ööund vähemalt kaheksa tunni jooksul, erinevate anduritega registreeritakse ajutegevust, hingamisrütmi ja selle häireid, lihasaktiivsust ning liigutushäireid, südame- ja vere hapniku ning süsihappegaasi sisaldust, lisainfot une ajal toimuvast annab video- ja helisalvestus

Aidates dementsusega inimesi ja nende lähedasi

Juba kolmandat aastat korraldavad MTÜ Elu Dementsusega vabatahtlikud tugigruppe dementsusega inimeste lähedastele.

KADI NEUBAUER
projektijuht
Dementsuse Kompetentsikeskus

2018. aastal sõlmis Sotsiaalmi- nisteerium lepingu MTÜ Elu Dementsusega, Viljan- di Haigla, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli ja SA EELK Tal- linna Diakooniahaigla, et luua Dementsuse Kompe- tentsikeskus. Dementsuse Kompetentsikeskuse ees- märk on tagada dementsus- sündroomiga inimestele ja nende lähedastele inimvää- rne elu Eestis.

Enne eriolukorra välja-

kuulutamist kogunesid de- mentsusega inimeste lähe- dased 22 eri paigas üle Eesti. Mõnes tugigrupis käis lähe- dasi vähem, teises rohkem, kuid tagasiside oli enamasti kõigil sarnane – nii hea, et kokku saime – sai oma mu- ret teistega jagada, vahetada kogemusi ja nippe, kuulata, kuidas teised hakkama saa- vad, toetada ja saada ise tuge ning tunda, et ei olda oma murega üksi.

Eriolukorra ajal ei saanud ka lähedased enam kokku tulla ning seepärast hakkasi- me korraldama virtuaalseid tugigruppe dementsusega

inimeste lähedastele. Vir- tuaalses tugigrupis saavad osaleda ükskõik millisest Eestimaa paigast ka need inimesed, kelle kodukohta pole korraldajad tugigruppi jõudnud veel luua. Tugigru- piga ühinemiseks peab ole- ma kõlaritega arvuti ja in- ternetiühendus, kuid nõu ja tuge saavad kõik tasuta!

Dementsusealase nõu saamiseks on võimalus he- listada info- ja usaldusliinile 644 6440, võib helistada ka murede/rõõmude jagamiseks ning lihtsalt suhtlemiseks, et vältida isolatsioonis tekkida võivat üksindust, ärevust ja depressiooni.

Helistada võivad nii de- mentsusega inimesed, nen- de lähedased kui ka tervis- hoiu- ja sotsiaalhoolekande spetsialistid või kogukonna liikmed, kui neil on mure dementsusega inimese käe-

Dementsuse info- ja usaldusliin

tel. 644 6440

E, T, N, R 12-16 või K 16-20

Dementsusega inimese lähedane,
osale virtuaalses tugigrupis!

Rohkem infot:

eludementsusega.ee või
info@eludementsusega.ee



käigu pärast. Kui helistaja ei soovi ennast tutvustada, siis ta võib oma küsimused või

mure esitada anonüümselt.

Infot järgmise tugigru- pi toimumisaja kohta leiab

meie kodulehelt www.elude- mentsusega.ee või Facebo- o- kist: Elu dementsusega.

Päästke väikeettevõtjad!

Tänastest otsustest sõltub, milline on ettevõtlusmaastik peale koroonakriisi. Üks ettevõtja jaoks tähtsatest otsustest on, kas vedada löögi alla sattunud ettevõtte hambad ristas kriisist läbi või, piltlikult öeldes, keerata kraanid kinni, et saaks hiljem alustada puhtalt lehelt.

EDUARD LAUR
Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant

Legend räägib, et Vana-Kreekas Sparta linnriigis hukati kõik nõrgad ja puudega vastsündinud, sest neist ei oleks olnud kasu Sparta kuulsusrikka sõjamasina toimimise juures. Vabandan reljeefse näite pärast. Fakt on aga see, et kui Eesti ettevõtlus väljub kriisist olekus, kus enamus on elus ainult tänu intensiivravile ja hingamisaparaadile, siis selliste ettevõtetega kriisijärgset Eestit üles ei ehitata. Erinevalt Sparta vastsündinute hukkamistest on ettevõtete „hukamine“ leegalne ning protsess on seadusega reguleeritud.

Kui otsuse tegemise inimeste elude üle mõistan ma inimlikust seisukohast täielikult hukka, siis ettevõtete likvideerimine on teatud olukordades hädavajalik. Kahjuks mõistab ühiskond oma ettevõtte sulgeva ettevõtja sama julgalt hukka kui antiikaegsed lastehukajad.

Kriisid võivad ja ka tekitavad reaalse olukorra, kus ettevõtted lõpetavad tegevuse, ka pankrotiga. Need, kes on ettevõtte või üksikisiku pankroti läbi elanud, teavad, et see mõjub laastavalt nii vaimsel kui moraalsel tasandil. Isegi siis, kui pankroti põhjuseks oli kellegi teise pahatahtlik käitumine või tekkinud force majeure. Mis

juhtub Eesti ettevõtlusmaastikuga, kui ettevõtja hinge ja isikuomadustega inimesed läbi põlevad ja ettevõtlusele selja pööravad?

Sellepärast on tähtis, et kriisist oleval ettevõtjal suudaksid võimalikult kiiresti teha esimese otsuse – kas ettevõtet on võimalik ringi keerata, ehk kriisist välja tuua. Kui ei ole võimalik, siis, kui vaja, astuda samme ettevõtte likvideerimiseks, seejärel algatada pankrotimenetlus ning see korrektselt läbi viia. Läbi viia nii, et kõiki võlausaldajaid koheldaks võrdselt ning ei kannataks ettevõtja, kes on võimeline ja täis soovi alustada nullist uue ettevõtte ehitamisega.

Miks on väikeettevõttes kriitilise otsuse tegemine nii raske?

Keskmise suurusega ja suurtes ettevõtetes, kus juhtkonnas on rohkem kui 2–3 inimest ja mitu juhtimistasandit, on võimalik jõuda otsusteni konstruktiivse arutelu kaudu ning teha faktipõhised ja kaalutud otsused.

Mikro- ja väikeettevõtetes, kus kõikide otsuste tegemine on ühe inimese käes, kes on sageli nii ettevõtte omanik kui ka juht, on konstruktiivse arutelu läbiviimine väga keeruline. Ainuke „konstruktiivne“ arutelu, milles stressis inimene suudab osaleda, on dialoog oma ratsionaalse ja emotsionaalse mina vahel. Ja nii,

nagu praktika on korduvalt tõestanud, kui vastamisi on faktid ja emotsioonid, kipuvad võitma emotsioonid. Eriti siis, kui ettevõtja on oma pere ainuke toitja. Või veel hullem, kui ettevõtja on taganud ettevõtte laenu isikliku või pere varaga.

Kuidas aidata ettevõtte juhti, kes on sattunud kas koostööpartnerite pahatahtliku käitumise või hetkel maailma laastava pandeemia tõttu raskesse olukorda? Mitmetes Euroopa riikides on testitud kahte väga sarnast meetodikat – Early Warningut ja Restarti. Esimene on suunatud kriisi ennetamisele ja teine kriisi langenud ettevõtja aitamisele. Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuses (HEAK) oli kavas selle aasta teises pooles alustada kriisist ettevõtete nõustamist Restarti meetodikaga, mis sai Taanis, Saksamaal ja Poolas positiivset tagasisidet. Ootamatul meeleolul meid teenusega varem alustama.

Mis on HEAK kriisist ettevõtte nõustamise eesmärk?

Kõige tähtsam on aidata ettevõtjal teha kiire, hoolikalt kaalutud ja faktidel põhinev otsus – kas ettevõtet on võimalik päästa. Selleks on HEAKis olemas nõustajad ja diagnostika tööriistad. Et ettevõtet saaks positiivses suunas ringi keerata, peab ettevõtjal endal olema valmidus ja usk, et järgnev, võibolla veelgi raskem aeg üle elada.

Kui otsustatakse ettevõtte päästa, kaasame kogenud mentorid ja vajadusel ka juriidilised eksperdid, kes on ettevõtjale vajalike ja kindlasti ka valusate muudatuste läbiviimisel nõu ja kogemusega toeks.

Otsuse puhul ettevõtte likvideerida, nõustame ettevõtjat, millised sammud on vaja astuda, et kõiki võlausaldajaid koheldaks võrdselt ning

pankroti protsess saaks kiirelt ja võimalikult valutult lõpule viidud. Vajadusel kaasatakse juriidilise valdkonna eksperdid, kes aitavad tagada, et kõik tehingud oleksid läbiviidud vastavalt seadustele.

Probleemidele tuleb reageerida kiirelt

Selleks, et mudel töötaks, on üks kriitiline eeltingimus. Ettevõtja peab abi saamiseks võimalikult varakult nõustaja poole pöörduma. Kui kohutähtne on varad maha müünud ja töötajad lahkunud, on juba lootusetult hilja. Hingamisaparaadist on kasu ainult siis, kui patsiendi süda veel töötab.

Miks siis ettevõtjad abi saamiseks nõustaja poole ei pöördud? Eriti just väikeettevõtjad ei tea oma ettevõtte tegelikku seisut. Liiga tihti nähakse raamatupidamisarvestuses kohustust, et saaks maksud õige ajaks deklareeritud. Selle pärast jõuab arusaam kriisilukorrast kohale alles siis, kui asi on tõsine.

Ettevõtja kuvandiga käib kaasas suhtumine, et peab kõigega ise hakkama saama. Et välja tulla olukorrast, millesse ettevõtte on sattunud, on vaja ka juhtimisvõtete ja meetodite muutmist. Albert Einstein on öelnud: „Probleemi ei saa kunagi lahendada, kui mõtled sama moodi kui need, kes probleemi tekitasid.“ Stressisituatsioonis olles on kasu kellestki, kes paneb sind väljapääsuks uusi perspektiive otsima.

Paljud ettevõtjad jätaavad nõustaja poole pöördumata, sest keerulise olukorda satumise tunnistamine on neile raske. Me elame võitjate ühiskonnas, kus iga väärtus ja nõrkuse tunnistamine mõistetakse hukka.

Siin on väga tähtis roll ettevõtja pereliikmetel, sõpradel ja koostööpartneritel. Nemad saavad anda väi-

Restart teenuse etapid

1. Esmane kontakt ettevõtja ja HEAKi konsultandi vahel. Viiakse läbi diagnostika ettevõtte seisukorra kohta, et tuvastada probleemi tegelik ulatus. Eesmärk on saada täielik pilt ettevõtte kohustustest, klientide võlgnevusest ning viitvõlgade sissenõudmise tõenäosusest. Kindlasti kontrollitakse, et ettevõtte raskused ei oleks põhjustatud ettevõtja pahatahtlikust või kriminaalsest tegevusest. Seejärel sõlmitakse ettevõtja ja nõustaja vahel koostöökokkulepe.

2. Valikuvariantide analüüs. Võlausaldajate, lepingupartnerite ja töötajatega kavandatakse läbirääkimised, eesmärgiga tuvastada, kas osapooled on nõus tulema vastu lepinguliste kohustuste täitmise ajatamisele või lepingu tingimuste muutmisele. Peale seda, kui ettevõtja on võlausaldajate ja teiste osapooltega läbi rääkinud, hinnatakse võimalusi. Konsultant annab faktidest tulenevalt soovitusi, kas ettevõtte likvideerida või päästa. Lõpliku otsuse, kuidas edasi minna, teeb ettevõtja ise.

3. Olukorras, kus ettevõtja otsustab ettevõtte likvideerida, nõustab konsultant ettevõtjat, kuidas teha valusaid otsuseid (töötajate teavitamine ja koondamine, kreditoride teavitamine, ettevõtte saneerimise või pankrotiavalduse esitamine jms) juriidiliselt korrektselt ja võimalikult valutult. Vajadusel kaasatakse valdkonna spetsialistid, näiteks juristid, kes on spetsialiseerunud pankroti valdkonnale.

4. Juhul, kui ettevõtja otsustab ettevõtte päästa, kaasatakse mentorid, kes toetavad ettevõtjat tegevuskava koostamisel ja elluviimisel. Mentori ülesanne on olla neutraalseks osapooliks otsuste tegemise juures, mentor aitab kaaluda tegevuste variante faktidele põhinedes ja emotsioonivabalt. Kui probleem on tõsisem ja vajab saneerimist, siis kaasatakse eksperdid, kes aitavad esitada saneerimistaotlust ning toetavad ettevõtjat saneerimisprotsessi ajal.

5. Peale olukorra stabiliseerumist saab ettevõtja kaasata nii mentori kui ettevõtluskonsultandi ettevõttes uuenduskuri läbiviimiseks. Eesmärk on ettevõttele uue strateegia, ärimudeli ja tegevuskava koostamine. Ettevõtja peab olema avatud nii ärimudeli kui ettevõtte struktuuri muutusteks. Näiteks võib ärimudeli muutuseks olla füüsilisest müügikohast loobumine ning keskendumine ainult e-kanalite kaudu müügile. HEAK pakub ettevõtjale ka personaalkoolitusi.



Programmi Interreg Baltic Sea Region väljatöötamist toetatakse Euroopa Regionaalarengu fondi vahenditega.

Veskimöldre haridusmaja sportimisvõimalused on mõeldud ka kogukonnale kasutamiseks

Kui haridusmajas panevad kool ja lasteaed käigu sisse septembris, siis sporti saab tegema hakata juba suvel.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Juba alguses kontseptsioonis oli selge, et uue maja võimalused peavad olema kaugelt laiemad kui ainult haridustegevuseks. Eelkõige mõeldi kogukonna sportliku aktiivsuse mitmekesistamiseks.

Võimlasse on võimalik siseneda eraldi välisuksest, nii et kokkulepitud aegadel saavad harrastajad kiipkaardiga iseseisvalt majja sisse (administratoorit ei ole). Võimlas saab mängida

da nii korv- kui võrkpalli, sisesaalide kasutajatel on võimalus kasutada ka riietusruume ja leilisaunu. Loomulikult saab staadionil joosta või murul petanki mängida.

Väljas on võimalik vutti mängida, kuigi kunstmuru-kattega 60 x 40 meetrit väljak pole täismõõdus. Juba on käinud maad uurimas ka mõned jalgpalliklubid.

Osa tegevusi on tasuta, näiteks kui tahta jalgpalli jaoks terve staadioni kinni panna või võimalik rentida. Broneeringutest

HINNAD
JALGPALLIVÄLJAK 40 € / 1,5 h
KORVPALL, VÕRKPALL 22,50 € / 1,5 h
INFO: Tõnis Ilp, tonis.ilp@laagriku.edu.ee, 5307 9160

vabadel aegadel on välialad eelkõige kasutamiseks piirkonna lastele ja noortele, aga ka täiskasvanud harrastajatele. Saab tulla ka perega harjutama.

Staadioni juurde paigaldatakse infostendid broneeritud aegade, et oleks selge pilt, millega juhuslikud tulijad arvestama peavad.

Sportimisvõimalusi saab kasutada juba juunikuust.



Fotod: Anne-Ly Sumre

Saue kultuurikorraldus saab vallaülese vaate

Saue vallavolikogu arutas maikuu istungil vallavalitsuse esitatud eelnõu Saue valla kultuuritegevuse juhtimise ümberkorraldamiseks ning otsustas muudatusi toetada.

ANDRES KAARMANN
abivallavanem

2019. aasta lõpus viis audiitorfirma Saue valla tellimisel läbi analüüsi, mille käigus hinnati hallatavate asutuste üldist struktuuri ja töökorraldust, selle optimaalsust ning vajadustele vastavust. Audiitorite hinnangul ei olnud kultuuritegevust silmas pidades nelja eraldiseisva kultuuriasutuse pidamine ja kõigis majades eraldi juhirolli täitmine mõistlik. Audiitorfirma hindas valla senist tööd noorte- ja sporditegevuse korraldamisel positiivselt ning soovitas vallal kaaluda ka kultuuritegevus sarnastele alustele viia.

Volikogu otsustas, et Saue valla kultuuri- ja huvitegevuse töökorraldus läheb üle samasugustele alustele, nagu on juba noortetöö (Saue noortekeskus), sporditöö (Saue spordikeskus), sotsiaalhoolekanne (Saue päevakeskus) ning vallavara haldamine (Saue vallavarahaldus). Lihtsus- tatult öeldes tekib ka kultuuritegevuse juhtimisel ühtne organisatsioon, mis halduskeskustepõhiselt ja ülevallaliselt kultuuri- ja huvitegevust organiseerib. Sisulise poole pealt on tähtis, et kohapeal jätkuksid traditsioonilised tegevused ja üritused ning ülevallaline kultuuritöö oleks senisest ühtlasemalt korraldatud.

Juriidilises mõttes antakse Laagri, Haiba ja Riisipere kultuurimajade tegevused üle Saue huvikeskusele ja eelnimetatud asutused ise lõpetavad tegevuse ja asutuse uueks nimeks saab Saue kultuuri-

ri- ja huvikeskus. Volikogu kinnitas ka uue põhikirja, mille järgi on asutuse peamiseks ülesanneteks huvihariduse võimaldamine esmajärjekorras 16–25-aastastele noortele ja täiskasvanutele ning vallaülestele ja piirkondlike kultuuriürituste korraldamine. Senistele töötajatele on tehtud ettepanek jätkata kas olemasoleval või mõnel muul ametikohal ning ühendasutuse juhi kohale korraldatakse avatud konkurss.

Milliseid muudatusi toob kaasa uus töökorraldus?

Kuivõrd seni on vallas kultuuri- ja peamiselt täiskasvanutele mõeldud huvitegevus olnud killustatud, siis uus töökorraldus toob ka teatud muudatusi. Oluliselt suuremat rõhku oleme planeerinud panna ülevallalist ürituste korraldamisele ja koostööle kõigi töötajate vahel. Oluline on siinjuures ka märkida, et planeeritavad muudatused ei mõjuta enamasti teiste hallatavate asutuste tööd. Saue päeva-, noorte- ja spordikeskus ning Laagri huvialakool jätkavad oma tegevusi samamoodi nagu siiani.

Kõige märkimisväärsed muudatused ootavad ees Sauet, mis seni lisaks kultuuritegevuse organiseerimisele tegutses ka huvikoolina ning korraldas täiskasvanutele huviringe. Täna on kokku lepitud, et noorte huviharidus ja kultuuritegevus lahutatakse. Saue huvikeskuse ringide korraldamise võtab üle Saue gümnaasium, mille ruumides huvitegevus nagoonii aastaid toimunud on. Kuivõrd Saue gümnaasium korraldab ka ise huvitegevust, siis on selline töö-

korraldus ka kõige loomulik. Gümnaasium saaks samal ajal ruume kasutada õppetöö läbiviimiseks. Oleme teinud ka kõigile huviringide juhendajatele ettepaneku tööd jätkata. Kui kõigi inimestega on räägitud ja selge, kuidas uuel õppeaastal tegevus jätkub, teavitatakse sellest ka vanemaid.

Saue kultuuri- ja huvitegevuse korraldajatele oleme esialgu näinud töökohad ette valmivas Saue valla keskushoones. Seal hakkavad tööle asutuse juht ning kultuuri- ja huvitegevuse koordinaatorid.

Märkimisväärsed muudatused ootavad ees ka Riisipere ja Haiba kultuuritöö korraldamist. Riisipere ja Haiba majasid oleme näinud ühe üksusena või filiaanina. Varem oli Riisipere kultuurikeskuse hallata ka Turba maja, kus selle aasta algusest tegutseb MTÜ Kultuuriselts Nissi Särts. Riisipere ja Haiba filiaali tööd hakkab edaspidi korraldama kultuurijuht ning lisaks saab üksus kaks administraatorit ja abipersonali.

Ruumi poole pealt on Haiba keskushoone rekonstrueerimine jõudnud lõpusirgele. Endise Kernu valla rahvamaja ruumides saavad olema lisaks halduskeskuse töötajate töökohtadele ka kultuurikeskuse, raamatukogu ja noortetöökohad ning spordisaal. Riisipere halduskeskus läbib samuti põhjaliku uuendusküüri ning lisandub uus lasteaiahoone. Halduskeskustes erinevate asutuste ühe katuse alla toomine annab võimaluse nii mitmedki tegevused ühildada ja nende korraldamise mugavamaks muuta.

Kõige väiksemad muudatused toimuvad Laagri kultuurikeskuse puhul, kus tegevus jätkub samas majas, samadel alustel ja loodetavasti ka samade inimestega.

Ühendasutus alustab tegevust 1. augustist.



Sa ju usud, et just kultuur on see, mis aitab elu tegelikkusega toime tulla?

Sa oled ühelt poolt patoloogiline teisititegija ja genereerid hulle ideid, aga suudad sujuvalt ületada ka hallid ja rutiinse kontoritööga täidetud päevad?

Sinu jaoks ei ole töökoht ainult laud ja tool kabinetis, vaid rohkem nagu meeleseisund?

MEILE ON OODATUD

SAUE KULTUURI- JA HUVIKESKUSE JUHATAJA

MEIL ON TOIMETAMISI, MILLES SINU ABI VAJAME

- et oleksid olemas oma 11-liikmelise tiimi jaoks, kes toimetavad valla neljas keskus: Laagris, Saue linnas, Riisiperes ja Haibas;
- et sõlmiksid elegantselt kokku kõik omaenda ja kolleegide hullud ideed ja viiksid need koos kaasamõtlejatega (aga vahel võib-olla ka päris ise) ellu nii efektselt, et kogejatel kananahk ihul ja vaimustus silmis;
- et kultuuri- ja huvikeskuse töötajatel oleks alati siht silme ees ja tehatahtmine ei raugeks;
- et Sinu juhitava allasutuse rahaasjad oleksid korras ja kõik vajalikud paberid õigel ajal õigesse kohta saadetud.

SOBID MEESKONDA, KUI

- oskad end värvikalt verbaalselt väljendada, aga sama hästi kirjutad kokku ka ametlikke dokumente;
- Sulle on veregrupiga kaasa antud organiseerimisvõime ja soov teha maailma ilusamaks;
- töödad tõrgeteta tiimis, aga funktsioneerid vabalt ka iseseisvalt;
- Sul on soovitatavalt teemaga haakuv haridus kultuuri-, noorsootöö-, haridus- või spordivaldkonnas;
- oled elus korraldanud vähemalt mõne ürituse, mille üle uhkust tunned;
- omad laiemat pilti ja tunnetust Eesti kultuurielust ja tead, mida tähendab eelarvelise asutuse majandamine.

MEIE POOLT ON SULLE

- šeff seltskond nii Saue Kultuuri- ja Huvikeskuses, vallavalitsuse kultuurisakonnas kui küla- ja asumiseltsides üle valla;
- võimalus koolituda ja veelgi paremaks saada;
- inspireerivad kõõginurgakoosolekud;
- 56 (!) päeva puhkust igal aastal;
- lubadus, et see kõik ongi täpselt nii lahe, kui Sa loodad.

TÖÖAEG: täiskoormus

TÖÖASUKOHT: Kütise 8, Saue linn, Saue vald

TÖÖLE ASUMISE AEG: alates 1. augustist 2020 või kokkuleppel

LISAINFO: Kaija Velmet, kultuuritööjuht mob 5563 4407

Konkursil osalemiseks palume saata oma CV, motivatsioonikiri ja palgasoov kas CV Online portaalis või e-posti aadressil personal@sauevald.ee hiljemalt 17. juunil 2020.

Saue vald sündis 24. oktoobril 2017. aastal Kernu valla, Nissi valla, Saue linna ja Saue valla ühinemisel. Enam kui 22 000 elanikuga Eesti mandriosa rahvarohkeimat valda iseloomustab mitmekesine asustusstruktuur – siin on nii linnalisi asumeid kui ka hajaasustust. Saue Vallavalitsusel on 30 hallatavat asutust, kus töötab kokku ligi 700 head inimest. Saue vallas hoitakse oma joont, maad ja inimesi, siin on ilus elada, õppida ja töötada.



Sisulise poole pealt on tähtis, et kohapeal jätkuksid traditsioonilised tegevused ja üritused ning ülevallaline kultuuritöö oleks senisest ühtlasemalt korraldatud. Fotol Saue linna sünnipäev

Foto: Valdur Vacht

Turbas avatakse sel pühapäeval kohvik

Otse poe kõrval, kõige käidavamas kohas, alustab 14. juunil kohvik nimega Toiduvõlur.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Pigem pannakse tänasel päeval asju kinni. Küll kriisi tulemusena, küll asukohapõhisel kliendinap-pusel. Aga Turbas avatakse. Ega sealkandis väga kuskil sööma minna polegi. Kohalik pizzameister teeb aeg-ajalt suuremaid küpsetamisi, aga igapäevane toidukoht oligi puudu.

Toiduvõluri-nimelise kohviku menüüs on peamiselt kiirtoit, aga plaanis on ka päevapakkumised. Loomulikult külluslik koogilett, nädalavahetuse ti ka värs-kem piruka- ja saiakraam. Ja kohv, hea kohv. „Otsin tõesti korraliku kohvimasi-na ka. Kõik, kes mu avamis-plaanist kuulsid, ütlesid, et ilma selleta ei saa,“ naerab Kaijaliina.

Lehetust pärit Kaijaliina Saun on hakkamist täis. Seni on ta Toiduvõluri nime alt *catering*’i teenust pak-kunud. Tema tordid on juba praegugi ümbruskonna rah-va seas kaunis kuulsad. Tegelikult huvitab naist toidu-valmistamine laiemalt. Ta mäletab, et eksperimenteeris köögis juba lapsepõlves, tulemuseks oli tollal küll tihti kehva välumusega, aga väga maitsev kraam, mille Kaijaliina õde kassitoiduks ristas.

Unistus ei andnud rahu
Naine tahtis noorena kokaks õppima minna, aga ema peatas. „Ütles, et iga teine tüdruk on kokk, mine õpi midagi põnevamat,“ meenutab Kaijaliina. Ta läkski – ehituskooli. Käis aastaid

Soomes kalevipojaks, aga see ikka ei meeldinud. Proovis postiljoniametit, töötas müüjanagi. Ja lõi siis käega – kui köök kutsus, siis tuleb minna.

Kaijaliina tegi kursused läbi ja töötas nii abikoka kui peakokana. Kolm aastat tagasi aga registreeris oma firma ja hakkas *catering*’i pakkuma. Poolteist aastat tagasi asutas end isegi Nõm-mele päriskohvikut pidama. Ruumid valmis vaadatud, vitriinid ostetud... aga pisi-poeg andis märku, et tahab maailma sündida. Aastaks pani Kaijaliina kohvikup-laani sahtlisse.

„Nüüd, aasta alguses võtsin uuesti asja käsile, aga kahe lapse kõrvalt enam lin-na poole ei tikkunud, vaata-sin siinsamas kodu lähedal ringi,“ ütleb Toiduvõluri perenaine. Paraku ei leid-nud ta väga sobivaid kohti ei Turbast ega Riisiperest, neisse kahte tundes olevat kõige potentsiaalikum koh-vik avada.

Kohvikumeeleolu soojakusse

Lõpuks jäi peale Turba, aga ruumid tuli ise ehitada. Õn-neks on Kaijaliinal tiserist mees, kes aitas puidu ja osa-vate kätega soojakust koh-viku ehitada. Kokku pandi see Lehetus ja ehitamiseks pandi püsti ka väike kam-paania Hooandjas. Toetajad olidki enamasti kohalikud inimesed, millest Kaijaliina usub, et kohvik on aleviku väga oodatud. Suvepe-rioodil lisandub kohviku kümnekonnale siseruumi istekohale vähemalt sama suur terrassiala. Sees on ka



LÕPUKS TA TÕESTI TULEB!

TOIDUVÕLUR KOHVIKU avamine Turba poe juures 14. juunil 12-16

Toimub õnneloos!

* Löötsaga loob meeolelu Kaido.

* Pakume avamisel erinevaid lõunasööke, vitriinis saab olema uhkeid kooke! Kaasaostuks väikseid-värskeid ja imepehmeid magusaid ja soolaseid stritsleid.

*Muidugi ka meie põhimenuüs olevad burgerid, friikad jne.

*Külmad ja kuumad joogid.



avatud köögiosa.

Kui esimene aasta läheb edukalt, siis on kavas järg-miseks suveks juba lisasoo-jak juurde tuua ja kohvik suuremaks teha.

„Olen tõesti aastaid unistanud oma kohvikust – kohast, kus üks käib aina kinni ja lahti ning inimesed

lahkuvad, näod naerul ja kõhud täis. Kujutan ette, et ka kaugemalt liikuv rahvas soovib tulevikus Haapsalu maanteelt Turbasse keerata, sest „seal olid ju need ime-maitsvad toidud, võtame maale vanaemale ka tüki kooki kaasa,“ manab naine tulevikust pildi.

Saue ujula on 1. juunist avatud

Peale kaht ja poolt kuud koroonapausi on Saue ujula taas avatud. Klientide käsutuses on 25-meetrine 4 rajaga põhibassein ja soojema veega lastebassein, nii meeste kui naiste riietusruumide juures on leilisaunad, basseiniruumis on aurusaun. Terve suve vältel toimuvad ka vesiaeroobika tunnid.

Laagri ujula jääb suveks suletuks.
<https://sauespordihooone.ee/>



Kernusse kerkib mänguväljak

Lasteaed Riisikas kolib teatavasti sügisest Kernu koolimajja. Seal aga ei olnud mudilastele sobivat väliala. Nüüd töö käib – mõlemad rühmad saavad sobivad mänguvahendid ja uus mänguväljak on sätitud olemasolevasse viljapuuaeda. Nii saavad lapsed kevaditi õieilu nautida ja sügiseti võibolla ka vilju maitsta.



Uue vallakeskuse ehituse käigus leiti vana vintpüss

Kaevetööde käigus leidsid töömehed maapõuest relva meenutava eseme. Selguski, et tegemist on Mossiniga, kolmeliinilise vintpüssiga, mis oli Vene sõjaväe ja Punaarmee põhirelv 1940. aastate lõpuni, täpsuspüssina veel kuni 1960. aastateni, ning kuulus ka Eesti sõjaväe relvastusse. Leid toimetati politseisse.



Kalmistud said kaevud ja kempu

Eesti kalmistukultuuri juurde käivad surnuaiapühaeelsed kor-rastustööd, kena komme lahkunud kallite puhkepaigad ilusaks teha. Väikese lisanduse on saanud ka valla kalmistud ise. Nissi surnuaeda paigaldati kaevud ja tööriistahoidik, Laitse oma sai kauaoodatud WC. Tööriistade aluse tegi Nissi firma Koik & Co. Nissi kalmistu kaevud ja Laitse kalmistu WC tegi Laitse kohalik firma Palkehutuse OÜ.



PEAAUHIND JALGRATTAS

VIRTUAALNE VÕISTLUS

"Saue suve sport-kolme kuuga 300km"

1.juuni-31.august 2020

VABALT VALITUD KOHAS, VABALT VALITUD SPORDIALAL, MIDA SAAB DISTANTSIGA MÕÖTA

Jookse, kõnni, uju, sõida jalgrattaga, rulluiskudega ja paadiga või kasuta mõnd meelepärast trenažööri.

Kasuta nutiseadme rakendust, et oma läbitud distants sportides salvestada. Samuti lähevad arvesse ka kõik avalikud võistlused, mis toimuvad ajavahemikus 1.06-31.08.2020.a.

Kõigi osalejate vahel, kes läbivad kolme kuuga vähemalt 300 km, loositakse välja auhindu.

Võistlusega saab liituda kuni 1.augustini 2020 eposti aadressil: timo.hallist@sauespordikeskus.ee

Osale kindlasti, oleme aktiivsed ja püsime terved!
Tutvu kindlasti ka juhendiga, mis on leitav www.sauespordikeskus.ee.

OSAVÕTJA:
SAUE VALLA ELANIK
OSALEMINE TASUTA

Järgida tuleb
2+2 nõuet

Korraldab: Saue Spordikeskus

Vallafunktsionäärid teises vaates – neli volinikku vahetavad vabal ajal lipsu tsikli vastu

Juunis, täpsemalt 21. kuupäeval tähistatakse ülemaailmset mootorratta päeva, mis propageerib raudse ratsu seljas (maantee)vabaduse nautimist. Kirglikud tsiklisõitjad ajavad rattad välja muidugi juba esimeste päikeseliste ilmadega.

Virko Raagmets (40), Saue linn

Sinu esimene ja tänane mootorratas?

Esimesed rattad, millega sõitma õppisime, olid kindlasti Stellad ja Rigad, sai vist kõik Saue metsad nendega läbi paarutatud. Ma nüüd täpselt ei mäleta, aga arvan, et juba kolmeteiskümneselt otsime sõpradega esimese Jawa, sellega sai esimesed kogemused suurema rattaga ja sealt edasi tuli pikk paus. Aastaid oli plaan osta, aga laste kõrvalt ei tahtnud neid riske võtta. Lõpuks, kui olin jõudnud juba soliidsesse ikka ja kõlbas endale Harley soetada, mis ei ole mõeldud kihutamiseks, sain oma unistused täide viidud ja ostsin **Harley Fat Bobi**. Olen oma rattaga väga rahul, ta on piisavalt võimas, et teeb paljudele bike'ele silmad ette, aga sõiduasend ja mugavused on just need, mida ma otsisin.

Mis emotsiooni tsiklisõit Sulle annab? Kui palju sõidukilomeetreid aastas tuleb?

See on rahulik aeg, kus ei saa töömõtteid mõlgutada, vaid tegeled sõitmisega. Aju puhkab sellest igapäevasest melust ja möllust. Kilomeetreid tuleb 6000–10 000 ja pigem olen maanteel, suvel proovin enamiku pikemaidsid teha tsikliga.

Üksi, kaks, seltskonniti sõit – mis Sulle enim meeldib?

Enamiku sõite teen üksi, aga paar korda kuus sõidame abikaasaga, tavaliselt siis kuhugi kaugemale sõõma, näiteks Haapsallu või Pärnusse. Tema tuleb muidugi oma rattaga, ei olnud ta nõus seal minu taga kõõgutama. Ta on ka selline, kes tahab seda kiirendust omal nahal tunda.

Millise märksõnaga seostub Sulle mootorratta sõit? Vabadus? Testosteroon? Suurte poiste mänguasjad? Kiirus? Omaetteolek? Adrenaliin? Ma võtan seda alati kui omaetteolekut, tavaliselt valin selliseid kõrvalteid, kus saab üksinda sõita ja ka vahel natuke rohkem gaasi vajutada, nii et kedagi ei sega. Tahan millalgi eksprompt võtta ühe nädala ja teha ühe pika sõidu, näiteks Norra fjordidesse ja siis Soome kaudu tagasi – see oleks lahe, ilus loodus, rahu ja vaikus.

Millal tsikli nurka paned ja ohutuma vahendi vastu vahetad?

Eks neid ohutumaids vahendeid ole ju ka, millega igapäevaseid sõite saab teha, aga usun, et tsiklil jääb truuks sõbraks lõpuni. Ükspäev just nägin, kuidas üks 70–80 aastane vend sinka-vonka mööda teed ukerdas. Kohe mõtlesin, et see olen raudselt mina tulevikus: hiilin garaaži, lükkan tsikli vaikselt kõrvaltänavasse, ja siis tuld.

Kristo Kokk (38), Saue linn

Sinu esimene ja tänane mootorratas?

Esimene ratas oli Suzuki Intruder VR 1800 ning aasta oli siis 2009. Praegu sõidan **Honda Fury 1300ga**, mis on hea sõbra ratas, kes seda ise väga palju tuulutada ei jõua.

Mis emotsiooni tsiklisõit Sulle annab? Kui palju sõidukilomeetreid aastas tuleb?

Lai irve näol linnapeal ei paaruta ning megamatku ei ole seni veel ette võtnud. Pigem kasutan ratas suvisel perioodil puhtalt praktilistel kaalutlustel. Käin tööl, sõidan trenni jne. Hea võimalus perese sõidukina kasutada, et vajadusel pereliikmetele liikumisvabadust pakkuda.

Üksi, kaks, seltskonniti sõit – mis Sulle enim meeldib?

Ei ole vahet, rattaga on alati hea sõita, aga kui juba koos, siis peaks ka kommunikatsioonivahendid paigas olema, kätega vehkimisest väsib kiiresti ära.

Millise märksõnaga seostub Sulle mootorratta sõit? Vabadus? Testosteroon? Suurte poiste mänguasjad? Kiirus? Omaetteolek? Adrenaliin?

Aeg iseendale!

Millal tsikli nurka paned ja ohutuma vahendi vastu vahetad?

Mitte kunagi, pigem tuleb neid juurde. Vanad ja stiilsed mootorrattad on eriti lahedad!

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Tsiklitega kipub nii olema, et kui korra võrku satud, jäädk sinna. Kas siis ise rattaomanikuna, kelle-

gi selja taga kaassõitjana või niisama tee ääres kügelejana ja unistavalt ohkajana, kui mõõdasõitvat ratas näed.

Saue volikogu meeste seas on kogunisti neljal mehel tsiklid majapidamises, ja mitte ai-

nult akssuuaarina. Ühel mai-kuu õhtupoolikul rivistusid need sauevallakad, varasest keskeast vanaisa vanuseni, Laagrisse Jõekääru parki ja rääkisid, mis neid motomaailma juures paelub.

Harry Pajundi (64), Saue linn

Sinu esimene ja tänane mootorratas?

Soov omada mootorratast on vist iga poisi unistus. Esimene oli tegelikult nn sääreväristaja, mille onu mulle peale seda andis, kui oli oma käeluu sellega katki kukkunud. Sai teist igati tuunitud ja ümber ehitatud. Isegi tüdrukuid sõidutatud. Tõelise mootorratta, Jawa 350 soetasin peale TPI 1. kursust ühiku toanaabrilt, kes just samal aastal ülikooli lõpetas. Oli see vast pill – krossilenksud, laibakad, suur esiklaas. Kahjuks sain seda iludust kasutada ainult 3 kuud, siis läks ta ühe väga õnnetu juhuse tõttu tuleroaks. Hetkel on mul 2006. aasta **Kawasaki Vulkan 1600 Mean Streak**. Nagu number ütleb, mootori maht on 1,6 liitrit. Võrdluseks – tänapäeval on juba mitmete autode mootorid väiksema kubaatuuriga. Kaalu on ka parajalt – 290 kg.

Mis emotsiooni tsiklisõit Sulle annab? Kui palju sõidukilomeetreid aastas tuleb?

Mulle on alati meeldinud mootorrattad, mille puhul võib öelda „Pots ja postivahe“. Ei ole väga ringihaja. Aastas tuleb mingi 2000, maksiimaalselt 3000 km. Vahel ajan tööasju, teinekord sõidan Laulasmaa suvekoju, Võrru, Tartusse, Pärnusse või Rakverre. Vahel õhtul lihtsalt istud selga ja vaatad, kuhu rattad veerevad.

Üksi, kaks, seltskonniti sõit – mis Sulle enim meeldib?

Mõtlesin kord, et teeks tagi seljale kirja „YXIC UNT“, aga mõtteks see jäi. Eelmisest aastast on üks kümnene seltskond mitmel korral sõitma kutsunud, aga alati tuli midagi vahele. Nüüd, mai lõpus sain siis esimest korda nendega koos ühe sõidu teha, mis kandis nime Poker Run. Kogupikkuseks ca 650 km ja viis Lõuna-Eestisse.

Millise märksõnaga seostub Sulle mootorratta sõit? Vabadus? Testosteroon? Suurte poiste mänguasjad? Kiirus? Omaetteolek? Adrenaliin? Siin ei oskagi üheselt midagi välja tuua. Võib olla igast asjast pisut. Minult on mitu korda küsitud, miks sa seda teed? Naljaga pooleks olen siis vastanud: „Ju see on siis ealine iseärasus: mõni mees vahetab naist, mõni kodu, mõni aga soetab mootorratta. Viimane neist variantidest on kõige odavam.“

Millal tsikli nurka paned ja ohutuma vahendi vastu vahetad?

Ilmselt siis, kui ihuramm enam 290 kilogrammiga hakkama ei saa. See tuleb enne ära tunnetada.

Aavo Sõrmus (47), Laagri

Sinu esimene ja tänane mootorratas?

Minust eespool oli neli aastat vanem onupoeg, kes otsis kuuri alt välja vana võrri mootori ja veel mõned jupid, mis olid jäänud minu isa ja onu lapsepõlvest. Olin siis 6–7-aastane, koolis veel ei käinud, aasta võis olla 1979–1980. Meil õnnestus kogu see kuurist leitud kola isegi kokku panna ja iseseisvalt liikuma saada. Valga miilitsaülem, isa vana sõbra kaudu oli mingil imemoel võimalik saada konfiskeeritud ja peremeheta mootorsõidukeid. Sealt tõi siis isa meile mõned doonormasinad, millest uusi masinad ehitada ja vajadusel varuosi saada.

Ajapikku on mootorrattaid olnud mitmeid. Sai proovitud erinevaid nõukaaegseid masinad. Kaheksakümnendate keskel tekkis võimalus saada Tšehhoslovakkia päritolu tehnikat. Küll süütelahendusi ja karburaatoreid, kolbe ja vāntvõlle. Neid sai siis kombineeritud NSVLi tehnikaga, et saada ikka kiiremaks ja võimsamaks, kuigi see tehnika ei kestnud eriti. Oli selline kombineerimise aeg, mil leidlikkus ning loovus olid peamised. Täna seks olen proovinud erinevaid rattaid, sõitnud krossi-, ringraja- ja erinevate tänavarattastega.

Hetkel on mul mõnus rahulik Scrambleri tüüpi ratas **Yamaha SCR 950**, millel on kahesilindiline rihtmüelkandega V-mootor, mis on võimeline töötama ka hästi madalatel pööretel. Sellega saab linnas väga mõnusalt ja aeglaselt kulgeda ning ümbrust jälgida, samas ei ole sellega mingi probleem ka maanteel suurematel kiirustel liikuda. Pisut pikem telgede vahe ja suhteliselt suur kaal annavad stabiilsuse, sobivad rattad ja rehvid lubavad asfaldilt ka maha keerata.

Mis emotsiooni tsiklisõit Sulle annab? Kui palju sõidukilomeetreid aastas tuleb?

Ilmselt on mootorratturiks olemine selline elustiil või haigus, millest on raske lahti saada. Võib küll mõneks ajaks pausile panna, aga varem või hiljem avastad end jälle ratta seljast. Ega suurte ja väikeste poiste mänguasjadel suurt erinevust pole, ainult vanusega lisandub mootorsõidukitele hobujõude...

Ma pole suur motomatkaja, meeldib teha pigem paaritunniseid otsi, seejärel pisut sirutada ja siis jälle edasi kulgeda. Läbisõidukilomeetreid pole ma endale eesmärgiks seadnud. Kui tuleb soov sõita, istun ratta selga ja sõidan. Võin teinekord ka täiesti sihitult sõitma minna ja soovi korral lihtsalt kohvikusse sisse keerata ja tassid kohvi juua.

Millise märksõnaga seostub Sulle mootorratta sõit? Vabadus? Testosteroon? Suurte poiste mänguasjad? Kiirus? Omaetteolek? Adrenaliin?

Mootorratturid on omaette rahvas. Liikluses ollakse üksteise suhtes väga lugupidavad. Kui keegi on tee äärde jäänud, ei jäta see kedagi üksikõikseks. Samuti ei möödu motomees teiseist ilma tervitusviipeta. Autot ostes pööratakse väga suurt tähelepanu igasugu sõiduabilistele ja turvavidinatele, aga mootorrattal kaitseb sind ainult sinu mõistus, veidi ka kiiver ja turvariitus. Mootorrattaga sõites puudub sul võimalus tegeleda kõrvaliste asjadega, kuna kõik jäsemed on tegevuses – see tagab selle, et tähelepanu on ainult sõitmisel, mitte telefoni näppimisel või lobisemisel. See tõttu on autode mugavamaks muutmisel (automaatkäigukast, kiirusehoidja jne) kindlasti vaimu uinutavad tagajärjed.

Üksi, kaks, seltskonniti sõit – mis Sulle enim meeldib?

On inimesi, kellele meeldib kahekesi ühel rattal reisida. Mina sellesse gruppi ei kuulu. Mul on mitmeid tutvavaid, kes on ka alguses paarina sõitnud, aga varem või hiljem on ikka mõlemale tekkinud eraldi mootorratas.

Erinevas vanuses ja erinevatel inimestel seostub mootorrattas erinevate soovidega. Nooremad on kindlasti uljamad ja tahavad kogeda suurt kiirust, kiirendust, pikki hüppeid, aga minu jaoks on see mootorimüra, tuulevuhin, lõhnad, vihmapiisad... Muideks, mulle isiklikult meeldib vihmaga sõita, kuna siis ei ole sitikaid, kes vastu kiivriklaasi lennates selle ära määriavad.

Ma ei saa aru, miks kulutatakse 100 000+ eurot võimsa mootoriga autole, et kogeda kiirendust 3–4 sekundit 100 km/h saavutamiseks. Sama tunde saab mootorrattaga, mille hind on 10 korda odavam :).



Volinikest mootorratturid (vasakult): Virko, Kristo, Harry, Aavo

Foto: Anne-Ly Sumre

Kuidas veganisõbralik toidulaud päästab natuke ka maailma

Facebooki grupis #kogumispäevik oli mai keskkonnakuu ja sealt tuli meil mõte, et teeks perega sellise vahva kuuajalise keskkonda säästva väljakutse. Kõikse põnevam ja väljakutsuvam tundus olevat katsetada kuu aega veganlust.

ILLIMAR PILT
#kogumispäeviku osaleja, sauevallakaks

Nüüd, kui kuu läbi, on paras aeg tagasi vaadata, kuidas meil läinud on. Kas suurest kapsamugimisest on järese kõrvad juba kasvama hakanud ja niidetud muru lõhn paneb süljenäärmed täistuuridel tööle? Selliseid nalju veganite kulul ikka ju visatakse.

Meie veganite üle nalja ei viska, vaid hoiame üsna veganisõbralikku joont. Seda eelkõige sellepärast, et taimetoitlus aitab säästa ja päästa meie planeeti. Sa võid nüüd kulmu kergitada ja küsida, et kuidas küll peaks grillil lihavarada asemel särisev peedikotlett planeedi heaolu parandama?

Väga lühidalt öeldes on kilo liha tootmine tunduvalt ressursirohkem, kui kilo taimset päritolu toidu tootmine. Näiteks ühe kilo veiseliha saamiseks kulub 15 500 liitrit vett, samas kilo kartulit saaks kätte kõigest 800 liitrit vett kasutades. See on selline piltlik ja lihtsustatud näide, kuid peaks pildi ette joonistama küll, kumba on energiakulukam toota. Kusjuures energiahulk, mille sa emmast-kum-

mast toidust saad, ei erine üldse nii hullusti.

Tänapäeval on väga palju planeedi maismaast põldude all. Nendel põldudel kasvatatakse toitu mitte meile, inimestele, vaid loomadele, keda me tarbime. Kui me sööksime rohkem taimset toitu ja vähem liha, oleks hoopis vähem vaja põlde harida ja ressursse kulutada. Paljud nendest põldudest haritakse üles põliste metsade ja džunglite arvelt.

Küllap mäletad eelmisel aastal põlenud Amazonase metsade lugusid. Eks neid on viimaste aastakümnete jooksul üsna korralikult põletatud, et uusi põllu- ja karjamaid saada, kuid eelmisel aastal ületas see uudisekännise piiri. Nüüd sa võid mõelda, et kulla Piltsbergide pere, te elate ju kaugele igasugustest džunglistest, kuidas teie kuuajaline veganlusväljakutse peaks tuhandeid kilomeetreid eemal olevaid põlismetsi päästma?

Lugu on selles, et kohaliku vilja on maru kallis loomadele jõusöödaks anda. Ja nõnda hangitakse seda sealt, kus see odavam on. Paljud Euroopas kasvanud veised kasvatatakse üles Lõuna-Ameerikast pärit sojaubadega. Linnutööstus saab oma teravilja Aafri-

kast kenasti kätte. Lisaks kulub ikkagi kordi rohkem energiat loomade kasvatamiseks, kui taimede kasvatamiseks.

Ehk me hoiame selle kuu aja jooksul ainuüksi enda pere toitumisega üsna korralikult energiat kokku. Meil kõigil on see võimalus nõnda ressursse säästa, tehes nädalas regulaarselt paar taimetoidu päeva. Ei pea kohe täielikult veganiks hakkama. Ja ega kavatse meiega seda teha, küll aga jätkame oma veganisõbralikkust elustiili.

Kuidas meil siis see väljakutse seni välja on kukkunud? Ütlen kohe ära, et väljakutset teeme eelkõige mina ja Katu, lapsed söövad kodus sama toitu, mis meie, aga lasteaias või vanavanemate juures mida iganes soovivad. Veganitoidu suhtes mingit nurinat pole tulnud, otse vastupidi!

Meil venis väljakutse algus paar päeva kuu algusest edasi. Külmutikus oli tavalist piima ja karp mune. Neid ei raatsinud lihtsalt ära visata. Kuid leppisime kokku, et nende päevade võrra pikendame oma väljakutset juunikuusse. Kuna meil kodu sisuliselt liha menüüs ei leidu, siis roogade valmistamine nii väga väljakutsuv ei olegi. Ainult taimset toitu süües lähevad millegipärast maitsemeeled teravamaks ja söögid tunduvad igati maitsvad. Ega pea kartma, et maitsemeeled millestki hirmsat moodi ilma jäävad.

Lisaks on veganialternatiive poodides mugavalt peale tulnud, võrreldes näiteks seitsme aasta taguse ajaga, kui ma liha söömist korralikult vähendasin. Siis-



Selline näeb välja meie nädalane ostukorv

ki päris täielikku veganlust pole ma senini proovinud. Puhtalt taimetoitu süües peab jälgima, et ainult süsivesikuid sisse ei aja, vaid kombineerid neid valgulist toiduainetega. Kõht võib lihtsalt mega kärmelt tühjaks minna ja ega ka see veresuhkru kõikumine kõikse paremini mõju. Positiivseks küljeks on, et karantiini ajal kogunenud lisakilod on taas hahituma hakanud.

Paar libastumist on meil ka ette tulnud. Näda- la alguses käisime Katuga Hiiu maal ja ostsime tanklast kohvi. Kuna me seda väga tihti ei tee, siis ei osanud kohe selle peale tulla, et kohvi sisse läks päris ehtne lehmapiim. Ja vendade sünnipäeval liitsin tavalist kartulisalatit sisse, sest kõht oli mega tühi ja see oli kõikse taimsem toit laual. Samas me väga suurt numbrit neist ei tee, sest suures plaanis oleme kenasti rajal püsinud.

Veganlus ei tähenda, et peaksid näriraha päevad läbi

porgandit või banaani. Ta- sub natukene guugeldada ja leiab superägedaid maitse- vaid ja toitvaid retsepte.

Pasta päikesekuivatatud tomatite ja šampinjoniidega

Jagame enda pere lemmikut, mis on samas toitev ja meeldib nii suurtele kui väikestele. Mõnusa kreemine, toitev ja maitsev!

- 250 g täisterapastat
- 2 küüslauguküünt
- 1 spl kookosõli praadimiseks
- 200 g šampinjone
- mõnus kogus brokkolit
- 2 tl öko sojakastet
- täpselt nii palju päikesekuivatatud tomatid, kui hing ihaldab
- oliive enda maitse järgi
- 250 ml kaera-, riisi- või sojakoort (meile meeldib väga Alpro köögikaste)
- maitsestamiseks soola, pipart või mõnda mõnusat ürdisegu
- kaunistuseks idusid

Pane pasta keema ja keeda pakendil ettenähtud soovitude järgi. Haki küüslauk ja prae kookosõliga kuumutatud pannil kuldpruuniks. Lisa väiksemateks tükkideks hakitud seened koos sojakastmega. Lisa brokkoli tükkides, päikesekuivatatud tomatid ja oliivid. Prae natukene ja lisa köögikaste. Maitsesta soola ja pipraga ning kõige viimasena lisa makaronid ja valmis see ongi! Kaunista idudega ja naudi!

Allikas: #kogumispäevik

Kasutan majapidamis- paberi asemel korduskasutavat lappi	Planeerin nädalamenüüd	Eelistan pakiteele puruteed	Asendan vähemalt 1 toidukorra nädalas taimse valikuga	Kasutan tolmuimeja asemel põrandaharja
Eelistan kiirmoekettide teise ringi poode	Palun väljas söömas käies serveerida jook ilma plastkõrre	Kasutan toidukile asemel vahariiet	Keeran kraani hammaste ja juuste pesemise ajal kinni	Kannan kaasas oma korduskasutavat toidukarpi ja söögiiristu
Kasutan ära ühepoolsest prinditud paberit nt märkme- paberina	Korjan prügi üles / ei viska prügi maha	Kasvatan ise maitsetaimi ja/või juurvilju	Eelistan ekraani vaatamise asemel looduses käia	Kasutan kingituste pakkimisel taaskasutatud paberkotte, tekstiilijäake
Eelistan mahe- ja/või kohalikku kaupa	Kasutan korduskasutavaid poe- ja puuviljakotte	Proovin katkise eseme enne ära viskamist parandada	Kustutan enda järel tulesid	Koristan digiprügi ehk kustutan ebavajalikke e-kirju, dokumente jms
Sorteerin pakendiprügi, biojätmeid ja pappi/paberit	Kasutan tahtket šampooni ja/või tükiseepi	Sõidan võimalusel rattaga/ jalutan	Kasutan korduskasutavat veepudelit ja/või termost	Püüan toidujäake maksimaalselt ära kasutada

LAAGRI KRISTLIK KOGUDUS

Pühapäeviti kell 12:00

JUMALATEENISTUSED

Vae 4, III korrus

OLED OODATUD!

Lisainfo: WWW.LAAGRIKOGUDUS.EE

Tantsulaager KOOLILASTELE!

1-7 klass.

13.06-14.06 õõbimisega.

Laagri Koolimaja

Hind: 55€

MyDance

Tantsulaager LASTEALASTELE!

SIPSİK

Laagri Kooli õuealal

14.06.2020 kahes vahetuses.

10-13 (3-4.a.) ja 14:30-17:30 (5-7.a.)

Hind: 25€

Rohkem infot laagrite kohta: www.mydance.ee



George Ots 100

JASSI ZAHHAROV
MARKO MATVERE

KLAVERIL MARGUS KAPPEL • KEELPILLIDEL ANN KUUT

03.07 kell 20.00 -
LAITSE GRANIITVILLAS



UUS! Jesper Parve, Eero Priit, Margus Vahter
Täiesti uue kavaga vestlusõhtu!

22
JUULI

LAITSE
Graniitvilla
Algus kell 20.00

piletilevi.ee

**Mida mehed naistele
EI RÄÄGI?**

GOWRI
STYLEHOUSE



Laulud sõpradele

19.08 - LAITSE GRANIITVILLA
22.08 - PÄRNU, AMMENDE VILLA AED
27.08 - PANGODI, KIIVITAJA TALU SUVELAVA

KONTSERTIDE ALGUS KL 19.00

Piletid eelmüügis:
Onlinepilet (parima hinnaga),
Piletilevi ja Piletimaailm

www.kontsert.ee

ONLINE
PILET

forte
kontsert

JAAN TATTE



RATTARAHVAS RÕÕMUSTA!

Laagri kultuurikeskuse ette paigaldati
ports uusi Bikeep velohoidikuid.

See ühtlasi tähendab, et kultuurimaja ette
enam autod parkima ei peaks, nüüdsest
paluks suunduda majatagusesse parklasse.



23. augustil 2020

Kodukohvikud
Töötoad
Koduaia kontserdid
Toidutänav
Sünnipäevapidu

Saue linna 27. sünnipäev
ja kodukohvikute päev

Kohvikute ja töötubade registreerimine
kuni 20. juulini

e-posti aadressil: sirje.luberg@sauehuvikeskus.ee, või telefonil 5234 339

Kell 20 sünnipäevapidu Keskuse pargis

Peaesineja
Väikeste Lõotspillide Ühing

Plaanikontrollid Saue Huvikeskuse ja Saue Linna valla
PB Kodu Huvikeskuse Põlv



RIISPERE
KULTUURIKESKUS

30. AUGUSTIL 2020
RIISPERES, TURBAS JA LEHETUS

NISSI KIHELKONNA
**SUVELÕPU-
KOHVIKUD**

REGISTREERIMINE KUNI 20. JUULINI
ENEKEN.MARIPUU@SAUEKULTUUR.EE



ELRON | Muudatused!

Hea parkija!
Alates **6. juunist** on Valingu-Keila raudteelõik rongiliiklusele ajutiselt suletud ning kasutatakse asendusbusse.
Et bussid mahuksid parklas ümber pöörama, ei ole alates **6. juunist** kogu parklat võimalik kasutada.
Palume sel ajal parkimiseks kasutada Tallinna-poolses servas olevaid parkimiskohti (joonisel).
Täname mõistva suhtumise eest!

ELRON

Valingu

PARKIMINE KEELATUD

PARKIMINE LUBATUD

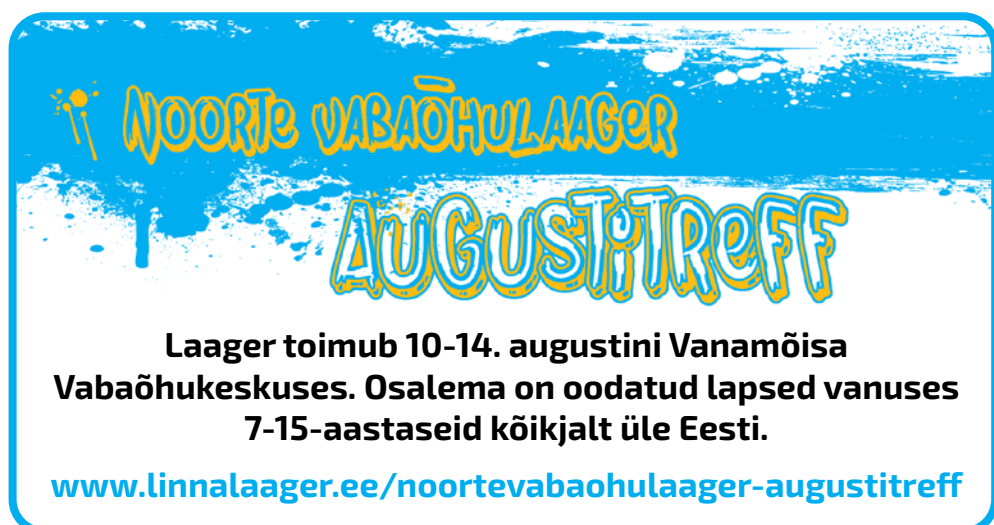


JÄTKUVALT KESTAB REGISTREERIMINE
SAUE NOORTEKESKUSE
SUVELAAGRITESSE

PIVARROOTSI KUNSTI- JA SEIKLUSLAAGER
14.AUGUST-21.AUGUST 2020 / 230 €

LINNALAAGER
24.-28.AUGUST 2020 / 120 €

INFO: MONIKA LIIV
e-post: liivmonika@gmail.com
tel: 5043382
REGISTREERIMINE: www.arno.ee



NOORTE VABAÕHULAAGER
AUGUSTITREFF

Laager toimub 10-14. augustini Vanamõisa
Vabaõhukeskuses. Osalema on oodatud lapsed vanuses
7-15-aastaseid kõikjalt üle Eesti.

www.linnalaager.ee/noortevabaohulaager-augustitreff



Laagri perearstikeskus võtab tööle

ÜHE SÄRASILMSE ÕE

Nõutav meditsiiniline haridus. Eelnev pereõe töökogemus ei ole hädavajalik. Oodatud ka endised haigla- ja kiirabiõed, kes tunnevad soovi õõttõ rahulikuma rutiini vastu vahetada.

Pakume pereõe väljaõpet kohapeal, põnevast ja mitmekülgset tööd, regulaarseid koolitusi, konkurentsivõimelist palka ja lisatasusid, toetavaid ja sõbralikke kolleege, tööd graafiku alusel tööpäevadel 8.00 - 18.00.

Lisainfo triinumari@laagriperearst.ee, 56616121

Noorkotkas Nissist läheb presidendi juurde võidutuld tooma

23. juunist saab 18-aastase Oliver Tamme jaoks tema noorkotka karjääri märgilisemaid päevi.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Võidupüha ja võidutule toomine koduvalda või -linna on olnud iseseisva Eesti üks esimesi traditsioone. Võidutule jagab tavaliselt vabariigi president võidupüha paraadil maakondade esindajatele, kes viivad selle oma maakonda. Maakondades korraldatakse võidupüha tähistamiseks maakaitsepäev, kus võidutuli jagatakse omavalitsuste esindajatele. Sel aastal maakaitsepäeva koroonameetmete tõttu ei toimu, iga maakonna esindajad lähevad hoopis Kadrioru presidendi juurde tõrvikusse võidutuld saama.

Et tuletoojate sekka saada, tuli piirkondlikel rühmajuhitidel kaitseliidule oma kandidaadid välja pakuda. Nissi rühmajuhit

Mauno Reinmann leidis oma noorkotkaste seast lausa kolm väärilist noort meest, keda soovitada. Oliver oli üks neist ja temale au langeski, mälestuseks sellest saab noormees ka tuletooja medali. Lisaks temale läheb Harjumaalt tuld tooma veel Tarmo Amer, kaitseliitlane Loksalt.

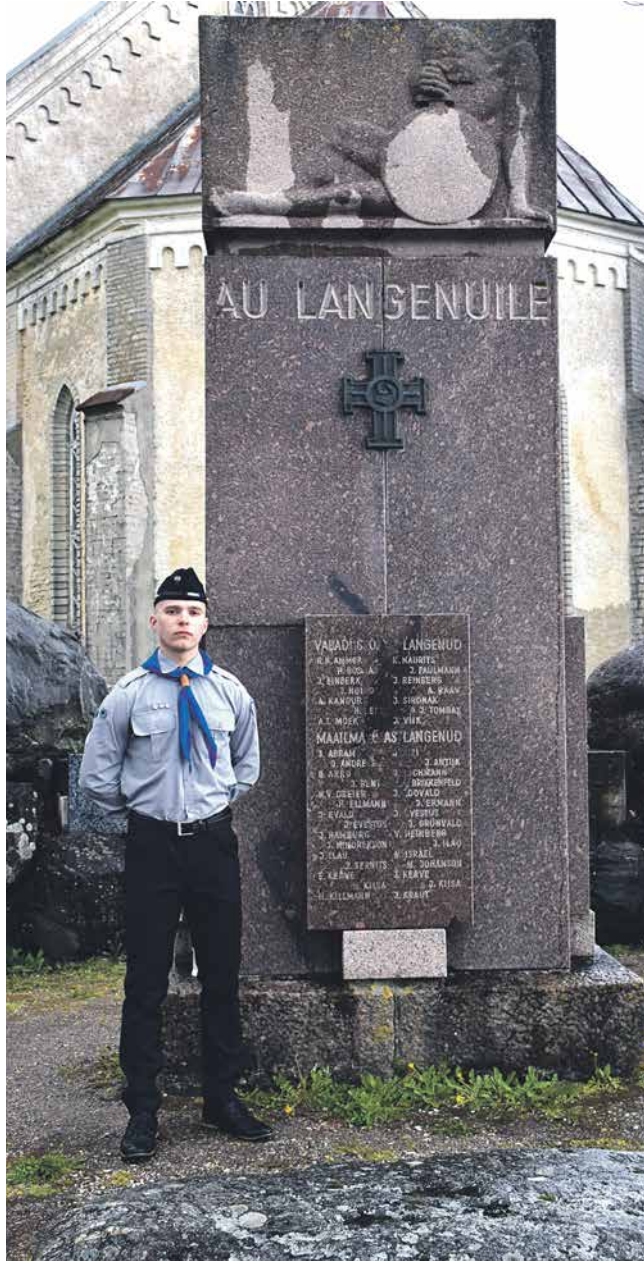
„Oliver on väga pika staažiga noorkotkas, sel sügisel saab juba 10 aastat. Ta

on uskumatult abivalmis, suurepärase meeskonnatöö oskustega, aga samas ka liidriomadustega. Tõeline juht. Võistlustel on ta tihti just kaptenirollis. Huvitub tõsiselt riigikaitsest,“ toob Mauno välja Oliveri tugevused.

Oliver oli tõesti alles 8-aastane poisike, kui ta kodutütre vanema õe eeskujul ka kaitseliidu noorteorganisatsiooni sattus. „Mind see teema huvitab. Olen siit saanud sõbrad, adrenaliini, naudin neid õpperetki, kus koos oleme,“ selgitab Oliver, mis teda nii kaua on real hoidnud. Ja kuigi ta nendib, et tuletoomise roll on kahtlemata auväärne ja seda tahab ta kogeda küll, siis tema jaoks on tegelikult olulised just need õppused ja retked metsades. See on tema element.

Kuna noorkotka karjäär lõpeb 18-aastaselt, siis see ongi Oliveri jaoks viimane aasta. Kaugemas tulevikus näeb ta end tegevana kaitseliidus, aga lähitulevikus hakkab hoopis oma vanema õega Laitse kandis noorkotkaste ja kodutütarde rühma üles ehitama.

Töös noorte ja noorematega on Oliver üldse tugev, alati valmis abistama ja nõu andma ja kui vaja, siis laagrites läbi mikrofoni pisematele ka muinasjutte lugema.



Oma väiksele õele on noormees kodus distsipliini alused selgeks õpetanud. „Kui ma koju tulen, hakkab tema kohe tuba koristama ja hambaid pesema,“ naerab

Oliver.

„Et mis noorkotkaks olemine mulle andnud on? Teadmise, et ma saan igas olukorras hakkama,“ ütleb Oliver.

Võidutuld jagatakse 23. juunil:

kell 14.30 Koidu külas
Saunapunktis,
kell 16-17 Turba kultuurimaja ees,
kell 17-19 Riisiperes Nissi tiigi
poolsaarel,
kell 17-19 Saue linnas Vabadussõja
mälestusmärgi juures.



Minge metsa ehk tulge maastikumängule!

Riisipere kultuurikeskus ja Nissi Noored Kotkad kutsuvad võidupüha orienteerumisele Riisipere jaama metsa.

ENEKEN MARIPUU
Riisipere kultuurikorraldaja

Meie soov on kutsuda inimesi värskes õhus liikuma ja muuta seda mängulisemaks ning põnevamaks. Rajale minekuks saab valida endale sobiva aja vahemikus 20.-23. juunini. Võib minna kogu perega või üksiküritajana. Raja pikkus on 5 km – mõnus ja jõukohane väljakutse.

Start on Riisipere jaamahoone taga infostendi juures, kust leiab orienteerumiseks kaardi. Kaarti saab lugeda ka nutiseadmest, digitaalse kaardi väljaprintimise võimalus on Saue valla kodulehel sauevald.ee/uudised-ja-teated.

Rada sobib suurepäraselt ka neile, kes tulevad rongiga. Orienteeruja leiab igast punktist ühe tähe, mis koos moodustavad anagrammina sõna.

Rajameistriks on Nissi rühma noorkotkas Kardo Kutti. Kardo on osalenud paljudel orienteerumisevõistlustel, tema unistuseks oli ka ise üks päris enda tehtud rada paika panna.

Osalemist kinnitav sõna saada hiljemalt 23.06.2020 kella 12ks nissi@sauekultuur.ee või Riisipere kultuurikeskuse Facebooki sõnumitesse. Kui lahendust välja ei nuputagi, saada lihtsalt anagramm. Kui kõiki punkte üles ei leia, ära katkesta, kõige olulisem on rõõm värskes õhus liikumise.



misest. Facebooki ürituse lehele on väga oodatud osalejate fotod rajalt.

Kõigi osalejate vahel loositakse auhindu. Auhiinad panevad välja OÜ Saidafarm, Noorte Kotkaste Harju malev, Bestclean

Puhastusteenistus OÜ ning peaauihinna on jaanipäevaks sobilik piknikukraam Riisipere kultuurikeskuse poolt. Auhindu on omajagu ja loosimise võimalus väga suur. Kohtumiseni metsateedel ja terviseradadel!



Riisipere Kultuurikeskus
ja
Nissi Noored Kotkad
kutsuvad



Võidupüha orienteerumine

20.-23. juuni 2020
Riisipere jaama metsas

- Rajale minekuks vali endale sobiv aeg ise.
- Start on Riisipere jaamahoone taga infostendi juures, sealt leiad ka kaardi.
- Raja pikkus on 5km.
- Rada võid läbida nii ükski kui perega.

Kõikide osalejate vahel, kes saavad rajalt leitud lahendussõna hiljemalt 23.06.2020 kella 12.00ks

Lisainfo:

FB Riisipere Kultuurikeskus

www.sauevald.ee/uudised-ja-teated

e-postiga nissi@sauekultuur.ee või

Riisipere Kultuurikeskuse FB

sõnumitesse, loosime

AUHINDU!



BESTCLEAN

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Välitmaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiitid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raie ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervistliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Väljaõppinud puudelangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlike puid ja teeme puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 51 33 458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Majade, kõrvalhoonete ehitamine täislahendustega. 53 529 476 mehitus@gmail.com

Majade ehitus, korterite remont ja pööningute väljehitamine. Tel 5307 2076, info@viimistlusehitus.ee

Vundamenditööd. Fassaaditööd. Katusekattetööd. Üldehitustööd. Tel 5307 2076, info@viimistlusehitus.ee

ARBORISTI TEENUSED. Ohtlike puude raie Puude hooldusloikus, Hekkide hooldus, Kändude freesimine. Raie teenused Võsa tööd. Puude istutus. Raie- ja äätmete hakkimine. WWW.PUUKIRURG.EE, info@puukirurg.ee, 5057786

Fekaalivedu ja kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430.

Teostame muruniitmis-, trimmerdamis-, ja võsalõikamisteenust. Hinnad soodsad. Võta julgelt ühendust. Tel 53 33 55 44, fmhaldus@gmail.com

REHKENDUSTUBA OÜ. Raamatupidamisteenused väikeettevõtjatele. Ühendust saab võtta helistades telefonil 5180203 või kirjutades lilian@rehkendustuba.ee

Teostan erinevaid ehitustöid. Vundamendid, kivitööd, puidutööd, korterite / majade renoveerimine, aiad, terrassid jne. Tel 5614 0983.

Katuste ja fassaadide pesemine ja värvimine. 5010834

Pakun muruniitmis- ja trimmerdamise teenus koduaedades, ühistute ja äriühingute ümbruses. Helista ja küsi lisa – 5399 3595

Teostame kaevetöid miniekskavaatoriga. Tel: 56393588. www.väikeekskavaator.ee

Pottsepatööd. Uute küttekahade ehitus ja vana- de remont. Töötan kuni 30 km Tallinna piirist. 12-aastane töökogemus ja kutsetunnistus. Telefon: 56903327.

Korstnapühkimisteenus. Tel. 53330556. Korstna- hooldus.ee

Lõikan hekki, trimmeriga pika rohu ja heina niitmine, saetööd aias. Tel. 55547291

Eramajade ja korterite ehitus, remont ning renoveerimistööd. Küsi julgelt pakkumist. 56900480 jare.ehitus@gmail.com

Teostame viimistlus, remont ja üldehitustöid nii majades kui korterites. Küsi pakkumist! 56965277

Müüa koos transpordiga haljastusmulda, liiva, killustikku ning pakume kopplaaduri teenust. Info 5265342.

Viime ära TASUTA vanametalli ja kodumasinad. Demonteerime ja lõikame. Tel. 55613180

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja viljapuude loikus, kändude juurimine. 5210334

Tänavakivide paigaldus, puit- ja võrkaedade ehitus, haljastustööd, prügiveu, lammutustööd, terrasside ehitus. Tel 56081124, email: eleanor31@online.ee

MÜÜK/OST

Soovin osta omaegse Tarbeklaasi ja Juveelühase tooteid, nahkköites raamatuid, Eesti kunstnike töid (maal, graafika, kujud), postkaardid, märgid, võib pakkuda ka muid vanu esemeid. Tel 5176412.

Ostan seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 56188671

Ostan rinnamärke, vanu postkaarte ja fotosid, trükiseid ja dokumente ning muid kollektseerimise esemeid. Tel. 6020906 ja 5011628 Tõm

Müüa täitepinnast, sõelutud mulda ning hobu- sesõnnikut. Hind soodne. Tel 56 479 407

Rendime prügikonteinereid suurus 6 - 43 m³. Tel 56 479 407.

Auto Ost. Ostan kasutusena jäänud sõiduauto, kaubiku või maasturi. Võib olla remonti vajav. Kiire tehing ja vormistamine. Tel. 53654085, skampus@online.ee

Keila Lemmikloomapood müüb kvaliteetset kodulindude täissööta (tibudele, noorkanadele, munevatele kanadele, broileritele, kalkunitele). Poes saadaval linnupidamiseks vajalik inventar: sööturid, jooturid, desod jms. Tellimisel tibud ja noorlinnud. Täiendav info: 628 8888. Asume: Haapsalu mnt 21, Keila. E-R 09:00-18:00, L 10:00-14:00

Ostan autoromusid sobivad igas seisukorras. Telefon 53451955. Kuulutus ei aegu.

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnika). Tel 55678016

Kuiv okaspuu al 55 €, kask al 62 €; toores must lepp al 46€/rm, hall lepp al 41€/rm, kask al 52 €/rm, okaspuu al 42 €/rm. Pikkus 30, 40, 50 cm. Tel 516 4278

Aiamajade, peenrakastide, kiikede ja mänguväljakute müük ning paigaldus. www.alekeskus.eu. Tel 5015483, 55577462, e-post: info@alekeskus.eu. Asume Laagris ja Kaasiku külas.

Aednikule ökokompostmuld, sõelutud põllumuld, kodusõnnik (hobuse ja lehma), liiv, kruus, freesasfalt, graniitkillustik, killustik. Kallur väikeveod Tel: 5015992

Kandiline puitbrikett 130€/1000kg, ümmargune puitbrikett auguga 150€/1000kg, premium pellet 6mm ja 8mm 190€/960kg. Transpordivõimalus. Tel: 5040304.

KÜTTEPUUD. Müüa küttepuud pikkusega 30-60 cm. Toores segalehtpuu alates 45 €/rm. Toores sanglepp alates 47 €/rm. Kuiv segalehtpuu alates 57 €/rm. 30 cm kuiv lehtpuu 40l võrgus 3,10 €. Tel. 5042707

KILLUSTIK, LIIV, HALJASTUSMULD, AIAMULD, FREESASFALT kohaleveoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel. 5079362

KINNISVARA

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Müüa ridaelamu boks Sael Kuuseheki 40. Garaaži ja täiskeldriga. Kogupind 249 m². Hind 143 000 €. Info 5668 0222.

MÜÜA korras garaaž Saue linnas (koolimaja juures, II k) Kontakt 513 8430.

TÖÖ

Arula Veod otsib seoses autopargi laienemisega oma meeskonda C, CE kategooriaga autojuhte. Tel 56 40 109

Sel õitsval jaanikuul jäi kurvaks koduõu, tühjaks tuba ...

Kernu Põhikooli ja lasteaia kollektiiv avaldab

ISA

surma puhul kaastunnet õpetaja Pille Pihole

Heinamaa OÜ võtab suviseks heinaajaks juuli august tööle TRAKTORISTI. Palk kokkuleppel. Info tel 5295060

Quality since 1976
KORIKS FIIBER

Koriks-Fiiber OÜ pakub tööd klaasplasti lamineerijale

Klaasplasti lamineerija töö kirjeldus:

- Klaasplastist toodete lamineerimine

Nõudmised kandidaadile:

- kohusetunne
- eesti keele valdamine suhtlustasandil
- hea rutiinitaluvus
- hea tehniline mõtlemine

Ettevõtte pakub:

- stabiilset tööd aastaringiselt
- sõbralikku kollektiivi
- konkurentsivõimelist töötasu
- kaasaegset töökeskkonda
- väljaõpet kohapeal

Kontakt:
Telefon: 56 508 976 • E-post: markus@koriks.ee
Address: Sooja 6, Saue

Näostustades elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhastrumatus, kabel, peielauad, ööpäevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

LAAGRI LOOMAKLIINIK

ASUME LAAGRIS VAE 2/1

TEL. 5507267
WWW.LAAGRILOOMAKLIINIK.EE

TÄHETARGA EELKOOLIS

ON ALANUD REGISTREERIMINE 2020/ 21 TUNDIDESSE SÜGISEL !

VÄIKSEMAS GRUPIS ON EELISED - EDUELAMUS, TÄHELEPANU, TAGASISIDE JA TULEMUSED.

KLASSIÕPETAJA JUHENDAMISEL ON TUNDIDESSE OODATUD 5-7 AASTASED LAPSED.

PROOVIPÄEVAD AUGUSTIS!

INFO
WWW.TAHETARK.COM
+372 585 22 440

LAAGRI KÜTTELADU

TELLIMINE:
504 0304 ja info@kytame.com

ÜMAR PUITBRIKETT (auguga) – 1000kg
150,00 EUR/alus auguga puitbriketi põlemise aeg 1h pikem

RUF PUITBRIKETT – 1000kg
125,00 EUR/alus kvaliteetne ja ostjate lemmik

PELLET – 960kg
195,00 EUR/alus Soodne küte pelletkatlasse

JAE JA HÜLGIMÜÜK. KÜSI PAKKUMIST

VOTEX
house

Neljapäeval, 18.06 9-13
Turba kaupluse juures
Eestimaise voodipesu

SUURMÜÜK!

Tekikott al 12,30 €
Padjap al 2,00 €
Selle reklaamiga & kogu täishinnaga voodipesu -10 %

www.votex.ee

TALLINNA KÜTTELADU
Aastast 2002

HARJUMAAL TASUTA TRANSPORT! Info ja tellimine
51 36 999
www.kytteladu.ee info@kytteladu.ee

RUF PUITBRIKETT ALATES **130€** /ALUS

ÜMAR PUITBRIKETT ALATES **140€** /ALUS

PELLET ALATES **190€** /ALUS

EESTI SUURIM VALIK KÜTTEMATERJALE!
Puitbrikett • pellet • kaminapuud
kivisüsi • turbabrikett • grillisüsi

EHITUSAUDITID

Registrid, ametnikud, täituriid..., paha unenägu!

Teeme su kodule ehitusauditi, aitame kasutusloa saamisel.

Asjad korras tuleb ka hingerahu!

Projekt Kasutusluba
pkasutusluba@gmail.com

55593722

-0%

HEAD HINNAD JUUNIKUUS!

Saue Kaubakeskus
Kpl. Turba
Kpl. Laitse
Kpl. Nissi

Pakkumised kehtivad kuni kaup jätkub*

Mayer roheline seep pihustiga 500ml 1.99 1.55 -22% 3.10/L	Seventh generation kõikide pindade puhastussprei 503ml 3.95 3.15 -20% 6.26/L	Armeenia grill-liha Maks&Moorits 500g 4.99 3.69 -26% 7.38/kg	Ybarra oliiviõli 750ml + 250ml 9.90 4.99 -49%	Suitsune BBQ - meekaste 320g Felix 2.19 1.59 -27% 4.96/kg	Eesti Pagar moonimartsipanirull 320g 2.19 1.69 -23% 5.28/kg
--	--	---	--	--	---

Ja lisaks palju teisi häid pakkumisi kauplustes kohapeal!

www.keilaty.ee

Haapsalu mnt 57b, Keila

AS SAMI ambitsioonikasse meeskonda on oodatud **CNC TREI- JA FREESIKESKUSE (HAAS) OPERAATOR**

Rohkem infot:
personal@sami.ee või 51976863

Aadress:
Tule 20, Saue linn 76505, Saue vald

WWW.SAMI.EE

Sami Masinakeskus võtab tööle MÜÜGIESINDAJA

TÖÖ KIRJELDUS:

- Tehnika müük Eestis ja välismaal;
- Hinnapakumiste koostamine;
- Kliendisuhete hoidmine ja arendamine;
- Reklaami ja müügitöös osalemine;
- Tootekoolituste läbiviimine;
- Ettevõtte esindamine turundusüritustel ja messidel.

TÖÖKS ON VAJALIK TEHNIKAALANE MÜÜGITÖÖ KOGEMUS

ROHKEM INFOT:
sami@sami.ee või 53 087 205

WWW.MASINAKESKUS.EE

müük • hooldus • remont • rent

AIA- JA METSATEHNIKA

Tel 51 900 402 Keila kauplus
www.tehnikakeskus.ee

Kasuta aega targalt

kindlusta perele turvatunne kodu kasutusloaga

projektibüroo.ee

PROJEKTI BÜROO

On sobiv aeg dokumentide korrastamiseks

Võta meie spetsialistidega ühendust, ajame teie kodu andmed seadusega kooskõlla.

E-Selver – Saue suurim toidupood on vaid kliki kaugusel!

Sauekad teavad meid juba ammu!

E-Selveri muhedad kullerid on siinmail juba mõnda aega kohalike koduustele toidu- ja tööstuskaupu kätte toimetanud. Kojuveopiirkonna piiri taga ootavad aga järgmised külad ja inimesed. Põhja-Eesti piirkond saabki nüüd, 1. juunist piirkonnaliselt nii ida- kui ka läänesuunal.

RIVO VESKI
Kommunikatsioonijuht

Läänest piirneb teenindusala nüüd täies ulatuses Läänemaaga, idas astusime julge sammu üle Lääne-Virumaa piiri populaarsetesse suvituspiirkondadesse Käsmusse ja Vösule.

Täna tellid, täna saad kauba kätte!

E-Selveril on Eesti suurim teeninduspiirkond, järjekordi meil pole ning kui teed tellimuse päeva esimeses

pooles, saad kauba kätte veel **samal päeval!**

Laias valikus on nii toidu- kui tööstuskaubad – täpselt nagu kõige paremini varustatud supermarketiski. Kaup on värske ja sinu tellimuse komplekteerijad on hoolikad – valime tooted välja nii nagu valiksid sa neid ise!

E-Selveri kliendil on võimalus ka **tellimuse teekonda jälgida**. Kohe, kui kaup on kokku pandud, bussi tõstatetud ning see hakkab kauplusest kliendi poole liikuma, hakkab ka klient kaardil lii-

Kuidas tellida?

1. Mine lehele www.selver.ee ja logi sisse Partnerkaardiga või jätkka külalisena
2. Määra kauba kättesaamiseks endale sobiv aeg ja asukoht
3. Vali välja kaubad ja lisa need ostukorvi
4. Kontrolli üle enda ostukorvi sisu ja maksa internetipangas
5. Oota kullerit enda määratud kohas ja kellaajal!

kuvat bussi nägema. Kaardi link saabub koos tellimuse kinnituse ja arve-saatelehega. Kaart uueneb iga 20 sekundi järel.

Samuti saavad e-Selveri kliendid tellimust tehes valida, kas kaup pakitakse kile- või paberkotti. Pakendisoojust tuleb märku anda



Juunikuust alates on e-Selveri Põhja-Eesti piirkond mõnevõrra suurem, laiudes Vihterpalust Käsmuni (ja tsipa kaugemalegi) välja.

tellimuse ostukorvi vaates, täites täpselt kastike „Soovin, et kilekotti asemel pakendatakse tooted paberkotti“. Kilekott jääb aga pakendina kasutusse sügavkülmutatud toodete puhul, millele otsitakse samuti

keskkonnasäästlikumat alternatiivi. Kile- ega paberkotti eest klient raha maksma ei pea.

Lisaks laiale valikule toidu- ja tööstuskaupadele toob e-Selver koju kätte ka suure kodutehnika nagu külmka-

pid, pesumasinaid, telerid, aga ka mängukonsoolid.

E-Selveri laia valikuga saad tutvuda meie veebipoes aadressil www.selver.ee



Cerbos

küttesüsteemid • müük • paigaldus • hooldus

TALLINNA MÜÜGIESINDUS ning LADU
Tähetorni Tehnopaigis Härgmäe 22 / 4B

- Müük tel. 501 5340
- Hooldus tel. 5362 0222

Oleme avatud E-R kell 08.00 – 17.00.

www.cerbos.ee

Kodu soodsalt soojaks!

LEPP
alates
45 €/ruum

PELLET
alates
190 €/alus

PUITBRIKETT
alates
125 €/alus

6 000 136
52 000 93

Puu24.ee

Pellet
Puitbrikett
Lahtine küttepuid
Konteineris küttepuid
Vörkkotis küttepuid
Korstnapühkija

Alusel kaubad (brikett, pellet, konteiner ja vörkkott) toome kliendile ratastõstukiga koduhoovi sisse.

SAUE TEHNOPARK

UUS STOCK-OFFICE SAUE TEHNOPARGIS!
ÜÜRIPINNAD SUURUSEGA 620 KUNI 1400 m²

VINTSELLE Stock-office

sauetehnopark.ee ☎ 672 0357

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

Oleme tegutsenud üle 21 aasta ning meie omandis on üle 14 000ha maad

ANTS ERIK / 50 91 575

METSATERVENDUSE

1KORSTEN

TELLI KUTSETUNNISTUSEGA KORSTNAPÜHKIJA JUBA TÄNA

Juuni lõpuni soodushind, eramaja pühkimine 50€

Töötan seitse päeva nädalas.
Helista 56004050 või kirjuta Info@1korsten.ee

OÜ SINITIIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust villa, sünteetiliste, kaltsu ja narmasvaipadele.

Transport uksest ukseni tasuta!

55 917 562

Lembitu Lilleaed

SUVELILLED, AMPLID JA TAIMED

kasvatamine ja müük

E-L 9 - 20 P 9 - 15

Kuuse 9, Laagri ☎ 56508860

SUUR JAANILOOS!

8.-23. juuni 2020

RÕÕMU KAUBAMAJA

LISALOOS
2 X



Ostes 8.-23.juunil Rõõmu Kaubamajast üle 30€ eest kaupu saad osaleda SUVEMÖÖBLI loosis. Iga ühekordse 30€ või rohkem ostu eest saab ühe loosikupongi.

Vaheloosis on rikkaliku sisuga piknikukorv!
Loosid toimuvad 12. ja 19.juunil.

Grillsüsi Põrgupõhja 25L



4.99
3.99 -20%

Mayer süütevedelik
1L



2.75
2.30 -17%

Grillrest Mustang
210648



7.50
5.99 -20%

Termopott täpiline



2L 18.90 -18% **15.50**
3L 24.90 -20% **19.90**

Maku klaaspurk



0,6L 2.50 -28% **1.80**
0,9L 2.90 -31% **1.99**
1,4L 3.50 -23% **2.70**

Maitselt mahedad
toorvorstikesed 450g
Maks&Moorits



3.90
2.89 -26%
6.42/kg

Merevaigu šašlökk 600g
Rannarootsi



6.50
4.29 -34%
7.15/kg

Pardifilee marinaadis
Linnamäe



9.90/kg

Kodune šašlökk
Saaremaa



5.99/kg

Klaarsäga šašlökk



13.90
9.59 -31%
/kg

BBQ kastmed
Santa Maria
(5 nim. al. 335g)



3.99
3.29 -22%
al.9.82/kg

Grilli vahukomm
Super BBQ 300g



2.59
1.99
6.63/kg

Lays kartulikrõpsud 215g
-sibul
-hapukoor
-tomat



1.99
1.69
7.86/kg

Felix tomatiketsup 1kg



2.89
1.99 -31%
/kg

India pähkel 1kg
Näks-Näks



19.90
12.90 -35%
/kg

ja lisaks palju teisi pakkumisi!

www.keilaty.ee

Haapsalu mnt 57b, Keila



HELIKILLUD JA KEHAKEERUTUSED:

Valla(hullu)maja puhvetis Agar & Ogar
 Musi kohvikus Jaan Sööt
 Zelleri tänavatoidu kohvikus Holger Koot ja Getter Jaani
 Ko(i)du Gourmet's naine kitarriga Viivika Viickberg
 Atsi Garaazis keerutab plaati DJ Alo Indrek Võsu
 Ekskursiooni Peeter I merekindluse rooduvarjendisse korraldab kohvik Nahkhiire Nosila
 Loodeteatri jutukohvikus lasteteater TRUMM etendus „Imeline puhkus“
 18.00 Puuluup Jõekääru pargis
 Esinejate täpse ajakava avaldame järgmises vallalehes

KOHVIKUD KELL 11-16

1. Valla(hullu)maja puhvet (Veskitammi 4 Laagri halduskeskuse ees) M,L,N,T
Majabänd Agar&Ogar, näomaalingud
2. Külaplatsi kohvik (Jõekääru park) M,L,G,J,E,A
Kodukootud värsked küpsetised, soe ja külm amps
3. Koru Kohvik (Koru põik 3) W,T,L
Hingelähedane toit, kodused hõrgutised
4. Zelleri Tänavatoid (Koru 2) W,B,S,M,L
Wrapid, rebiliha burgeid, borš, smuutid
5. Leegitsev Porgand (J.Teemanti pargi promenaad jõe ääres)
6. Kultra Hoovikohvik (Veskitammi 8) M,L,V
Retro ja klassika, vahvlid, Napoleoni kook
7. Karavantsik (Samblajuure 17) W,K,E,L
Cannelé-koogid, ekleerid, profitroolid, lõhe-peedipirukas
8. MUSI kohvik (Pilliroo 36B) G,B,S
Kurekurvi hoovi hõrgutised maalt, metsast ja merelt
9. Atsi Garaaz (Kaskede puiestee 9c) M,G,B,W,J,A,L
Vegan Not Dog, Kimchi friikad, käsitööjäätis, rabarberi limonaad

10. Kohvik Feliz (Vanasilla 12a) V,L,E
Pasta, mousse, pizza vahvlitega, soolane ja magus amps
11. Käpp ja Käsi (Nõlvaku 9a) E,W,L
Vegan koogid ja värsked joogid
12. Vanasilla kodukohvik (Vanasilla tee 10A) M,S,L
Värsked kodused küpsetised, salatid ja joogid
13. Nahkhiire nosila (Vanasilla 74 kõrval) L
Ekskursioon maa-alusesse varjendisse, näpunäksid ja soojad joogid
14. Kohvik Maius (Valga 4) L, M
Batuut, magusad ja soolased koogid
15. Alliku Lustikohvik (Uuetoa tee 7, Alliku) L,M,A
Lustirong ja batuut lastele, kodused hõrgutised
16. Ko(i)du Gourmet (Koidu küla pargiala) L,M,S,G
Nuudlivokk, kõrvitsapüreesupp ning magusad hõrgutised
17. Loodeteatri jutukohvik (Koidu tee 26 Koidu)
18. Toidukohver (Veskitammi 3)
19. Rullsalong (Veskitammi 4)



OMA TOPSIGA TULIJATELE PAKUTAKSE KOHVIKUTES TASUTA KOHVI



Tähised: L-lastega M-muusika S-supp K-kala B-burger V-vahvlid G-grill P-pannkook W-vegan N-näomaalingud T-töötuba J-jäätis E-koertega A-autod